

09. Öğretmen Adaylarının “Türkçe Öğretmeni”, “Türkçe” ve “Türkçe Dersi” Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları¹

Zarife KARAKOÇ² & M. Kürşad YANGİL³

APA: Karakoç, Z. & Yangil, M. K. (2026). Öğretmen Adaylarının “Türkçe Öğretmeni”, “Türkçe” ve “Türkçe Dersi” Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (53), 159-197. **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.21495711>

Öz

Bu araştırma, bir devlet üniversitesine bağlı Eğitim Fakültesinin Türkçe Eğitimi ABD'sinde öğrenim gören öğretmen adaylarının “Türkçe öğretmeni”, dil olarak “Türkçe” ve “Türkçe dersi” kavramlarına ilişkin zihinsel imgelerini metaforlar aracılığıyla ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde fenomenolojik desenle yürütülmüştür. Bu kapsamda veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen iki boyutlu veri toplama formu aracılığıyla toplanmıştır. Formun ilk bölümü cinsiyet, sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, ailenin sosyo-ekonomik durumu, lisans eğitimine başlamadan önce yaşanan yer ve eğitim görülen programı isteyerek seçme durumuna dair kişisel bilgileri içerirken ikinci bölümü metafor tespitinde kullanılacak olan “Türkçe öğretmeni ... gibidir, çünkü ...”, “Türkçe ... gibidir, çünkü ...” ve “Türkçe dersi ... gibidir, çünkü ...” biçimindeki açık uçlu ifadelerden oluşmuştur. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş, metaforlar kodlanarak benzer özelliklerine göre kategorilere ayrılmış ve demografik özellikler doğrultusunda incelenmiştir. Bulgular Türkçe öğretmeni adaylarının “Türkçe öğretmeni” kavramını ağırlıklı olarak rehberlik, bilgi aktarma ve yönlendirme rolleri üzerinden algıladıklarını; dil olarak “Türkçe”yi daha çok zenginlik, değer ve yaşamla bütünleşmiş bir yapı olarak değerlendirdiklerini; “Türkçe dersi”ni ise hayatla ilişkili, temel, gelişim odaklı ve beceri kazandırmaya yönelik bir alan olarak algıladıklarını göstermiştir. Bu yönüyle araştırmanın öğretmen adaylarının alanlarına ilişkin kavramsal algılarını ortaya koyarak Türkçe öğretimi süreçlerinin yapılandırılmasına katkı sağlaması ve öğretmen yetiştirme programlarının geliştirilmesine yönelik veri sunması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Türkçe, Türkçe dersi, Türkçe öğretmeni, metafor, fenomenoloji

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Etik İzni: Bu araştırma için gerekli olan etik kurul izni Kütahya Dumlupınar Üniversitesi tarafından 26.02.2026 tarihli ve 589 No.lu başvuru gereğince 2026/02 toplantı no ile 27.02.2026 tarihinde verilmiştir.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: %10

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 16.06.2026-**Kabul Tarihi:** 22.07.2026-**Yayın Tarihi:** 23.07.2026; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.21495711>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Arş. Gör., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD / Kütahya Dumlupınar University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education, Division of Turkish Education (Kütahya, Türkiye) **e-posta:** zarife.karakoc@dpu.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-8241-2265> **ROR ID:** <https://ror.org/03jtrja12>

³ Doç. Dr., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD / Kütahya Dumlupınar University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education, Division of Turkish Education (Kütahya, Türkiye), **e-posta:** mkursad.yangil@dpu.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0001-8110-7325> **ROR ID:** <https://ror.org/03jtrja12>

Teacher Trainees’ Metaphorical Perceptions of The Concepts of ‘Turkish Teacher’, ‘Turkish’ and ‘Turkish Lesson’⁴

Abstract

This study aims to reveal the mental images of trainee teachers studying in the Department of Turkish Language Education at the Faculty of Education of a state university regarding the concepts of ‘Turkish language teacher’, ‘Turkish’ as a language, and ‘Turkish language lessons’ through the use of metaphors. The research was conducted using a phenomenological design within the framework of a qualitative research approach. In this context, data were collected using a two-dimensional data collection form developed by the researchers. The first section of the form contained personal information regarding gender, year of study, type of secondary school attended, the family’s socio-economic status, place of residence prior to commencing undergraduate studies, and whether the programme was chosen voluntarily, whilst the second section comprised open-ended statements to be used in identifying metaphors, such as “A Turkish language teacher is like ..., because ...”, “Turkish is ... like, because ...” and “A Turkish lesson is ... like, because ...” in the form of open-ended statements. The data obtained were analysed using content analysis; metaphors were coded, categorised according to their similar characteristics, and examined in light of demographic features. The findings indicate that prospective Turkish language teachers perceive the concept of a ‘Turkish language teacher’ primarily through the roles of guidance, knowledge transfer and direction; that they view the language ‘Turkish’ as a structure integrated with richness, value and life; and that they perceive the ‘Turkish language lesson’ as a field related to life, fundamental, development-oriented and aimed at imparting skills. In this regard, it is anticipated that the study will contribute to the structuring of Turkish language teaching processes by revealing the prospective teachers’ conceptual perceptions of their field, and provide data for the development of teacher training programmes.

Keywords: Turkish, Turkish lesson, Turkish teacher, metaphor, phenomenology

⁴ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Ethics Approval: The ethical committee approval required for this study was granted by Kütahya Dumlupınar University on 27 February 2026, under meeting number 2026/02, in response to application No. 589 dated 26 February 2026.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received – Turnitin /Ithenticate, Rate: %10

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article Registration Date: 16.06.2026-**Acceptance Date:** 22.07.2026-**Publication**

Date: 23.07.2026; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.21495711>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Varoluş temel olarak anlama, anlamlandırma ve anlatmak temellerinin içselleştirilmesi üzerine kuruludur. Avcı toplayıcıdan bilgi işçisine evrilen süreçte insan anlama ulaşmak için ya doğrudan isimlendirmeleri ya da benzetmeleri kullanmıştır. Süreç içerisinde benzetme, alanyazında metafor ibaresiyle isimlendirilmeye başlanmıştır. Metafor kavramı farklı araştırmacılar tarafından benzer yönleri vurgulanarak tanımlanan çok katmanlı bir kavramdır. Bu tanımlar bütüncül olarak değerlendirildiğinde metaforun, bir kavramın başka bir kavram aracılığıyla açıklanmasına dayanan bilişsel ve dilsel bir süreç olduğu görülmektedir. Nitekim metafor; bir kavramın başka bir kavram yardımıyla açıklanması (Marshall, 2010), bir kavramın başka bir kavram kullanılarak dolaylı biçimde ifade edilmesi (Deant-Read ve Szokolszky, 1993) ve bilinmeyen bir olgunun bilinen olgular aracılığıyla anlamlandırılması (Perry ve Cooper, 2001) şeklinde tanımlanmaktadır. Bu yönüyle metafor yalnızca dilsel bir ifade biçimi değil, aynı zamanda bireyin deneyimlerini başka deneyimler üzerinden kavramsallaştırmasını sağlayan bilişsel bir yapı olarak değerlendirilmektedir (Morgan, 1998; Lakoff ve Johnson, 2005). Metaforun işlevsel boyutu dikkate alındığında bireyin dünyayı anlamlandırma ve bilgi üretme süreçlerinde merkezi bir rol üstlendiği görülmektedir. Metaforlar aracılığıyla birey soyut kavramları somut yaşantılarla ilişkilendirerek düşüncelerini ifade etmekte (Saban, 2005) ve nesnel gerçekliği yorumlayarak bilme sürecini desteklemektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu bağlamda metaforun bir olguyu başka bir olguya göre anlamayı sağlayan kavramsal bir araç olduğu (Lakoff ve Johnson, 2005) ve bilginin adlandırılması ile yeni bilgi üretimi süreçlerinde işlevsel bir rol oynadığı ifade edilmektedir (Senemoğlu, 2005). Dilsel açıdan ele alındığında ise metafor dilin sembolik kullanımına dayalı olarak bir kavram ya da durumun başka bir kavram veya durum aracılığıyla ifade edilmesi biçiminde tanımlanmakta (Abrams, 1999); mecaz ve zihinsel imgeleme ile ilişkili bir yapı olarak değerlendirilmektedir (Al-Hasnawi, 2007). Bu yönüyle metaforlar bireylerin yaşamsal gerçekliklerini tanımlamalarına, soyut olanı somutlaştırmalarına ve anlam alanları arasında geçiş kurmalarına imkân sağlayan temel araçlar arasında yer almaktadır (Lakoff ve Johnson, 2005). Böylece benzetmeler yoluyla adlandırmalar gerçekleşmektedir.

Metafor kavramının kuramsal temelleri incelendiğinde metaforik benzetmelerin farklı biçimlerde ortaya çıktığı görülmektedir. Yaygın kabul noktasında Aristoteles'e göre metafor bir adın cinsten türe aktarılması, türden cinse aktarılması, bir türün başka bir türe aktarılması ya da analojiye dayalı olarak kurulması biçiminde gerçekleşmektedir (Ekinci, 2018). Bu yaklaşım metaforun yalnızca dilsel bir ifade biçimi olmadığını, aynı zamanda kavramlar arasında ilişki kurmaya dayanan bir düşünme biçimi olduğunu göstermektedir. Ayrıca metaforların dilsel kullanımında da yaygınlık olduğu görülmektedir. Tompkins'e (2002) göre bireyler konuşma sürecinde düzenli aralıklarla metaforlara başvurmakta ve metaforlar konuşma ile yazma süreçlerinde sık kullanılan dilsel araçlar arasında yer almaktadır. Özellikle yazma sürecinde metaforlar bireyin duyuş, düşünüş ve deneyimlerinin dilsel karşılığı olarak işlev görmek ve anlatımı zenginleştirmektedir. Bu yönüyle metafor bireyin kendi dünyasını anlamlandırmasına yardımcı olan zihinsel haritalar ve modeller olarak değerlendirilmektedir (Arslan ve Bayrakçı, 2006). Bu haritalama ve modellemeler neticesinde metaforik algılara dayalı olarak adlandırma süreci tamamlanmaktadır.

Dil ve eğitim alanlarında metaforlar kavramların analiz edilmesinde ve bireylerin algılarının ortaya konulmasında önemli bir araştırma aracı olarak kullanılmaktadır. Metaforlar yaşamın daha anlaşılır hâle getirilmesinde, deneyimlerin aktarılmasında ve bireylerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerinde etkili bir rol oynamaktadır (Aykaç ve Çelik, 2014). Bu bağlamda metaforların bireylerin algılarını ortaya koymada önemli bir işlev üstlendiği görülmektedir. Algı kavramı hem duyuşsal hem de

zihinsel unsurları içeren bir süreçtir (Hançerlioğlu, 1982) ve duyu organlarından elde edilen verilerin yorumlanarak anlamlı hâle getirilmesini ifade eder (Aytaş, 2013). Algılamanın bireysel özelliklere bağlı olması nedeniyle aynı uyarıcıya farklı bireylerin farklı yorumlar getirebileceği ve algının kişiden kişiye değişebileceği ifade edilmektedir (Çağlayan, Korkmaz ve Öktem, 2014). Bu nedenle algılar bireylerin olayları nasıl yorumladığını, neye inandığını ve nasıl davrandığını ortaya koyan önemli göstergeler olarak değerlendirilmektedir (Bakan ve Kefe, 2012). Ayrıca bireylerin bir duruma ilişkin algıları sahip oldukları bilgi birikimi ve yeteneklerle sınırlı olabilmektedir (Kefi, 2015). Tüm bu unsurlar algı kavramının bireysel olarak değerlendirilmesi gereken bir yapısı olduğunu göstermektedir.

Algının belirlenmesinde sıklıkla yararlanılan araçlardan biri metaforlardır. Metaforların bir algı aracı olarak değerlendirilmesi, onların bireylerin algılarını belirlemede önemli bir yöntem olarak kullanılmasına imkân sağlamaktadır (Budak ve Kula, 2017). Metafor kavramının Türkçede “mecaz”, “eğretileme” ve “benzetme” gibi kavramlarla ifade edildiği belirtilmektedir (Ekici, 2016). Bu bağlamda metafor bireylerin deneyimleri sonucunda gerçekleştirdikleri anlamlandırma ve benzetme süreçlerinin yorumlanmasıyla ortaya çıkan yargılar olarak tanımlanmaktadır (Saban, 2005; Çoklar ve Bağcı, 2009). Bir olgu ya da kavramın daha bilinen terimler aracılığıyla açıklanmasına dayanan metaforlar (Arslan ve Bayrakçı, 2006), bireyin benzeşmeyen olgular arasında ilişki kurarak farklı bir anlayış geliştirmesine olanak tanımaktadır (Saban, 2009). Bu yönüyle metaforlar bir kavramın başka bir kavrama göre açıklanmasına dayanan ve bireyin dünyayı anlamlandırma biçimini şekillendiren önemli bilişsel araçlar olarak değerlendirilmektedir (Lakoff ve Johnson, 2005). Bu önemli araçlar üzerine araştırmaların gerçekleştirilmesi de çeşitli alanlar ve kavramlar üzerine algının belirlenmesi noktasında değer taşımaktadır. Bu kapsamda alanyazındaki araştırmalar incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarıyla yapılan metafor araştırmalarında okuma kavramı (Erdağı Toksun, 2019; Karakuş ve Kozçetin, 2016), ekrandan okuma (Azizoğlu ve Okur, 2018), öğretmen kavramı (Aydın ve Pehlivan, 2010; Pilav ve Elkatmış, 2013; Sarıkaya, 2018), dört temel dil becerisi (Bozpolat, 2015), yazma becerisi (Tiryaki ve Demir, 2016; Baki ve Karakuş, 2017), eleştirel yazma (Topçuoğlu Ünal ve Tekin, 2013), kültür dil ilişkisi (Göçer, 2013), dilbilim (Şimşek ve Kaplan, 2022), Türk eğitim sistemi (Gözler, 2018), dijital hikâye (Eroğlu, 2020), Türkçe ders kitapları (Ceran, 2015), Türkçe öğretimi (Yıldırım, 2021) ve Türkçe (Aydın, 2011) gibi konular üzerine çalışıldığı görülmüştür.

Metaforların bireylerin kavramlara yükledikleri anlamları ve algı yapılarını ortaya koymada önemli bilişsel araçlar olması nedeniyle bu araştırmada alanyazında bütüncül olarak çalışılmamış olan Türkçe öğretmeni adaylarının “Türkçe öğretmeni”, dil olarak “Türkçe” ve “Türkçe dersi” kavramlarına yönelik metaforik algılarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Türkçe öğretmeni, dil olarak Türkçe ve Türkçe dersi kavramları Türkçe eğitimi alanının öğretmen, içerik ve öğretim boyutlarını temsil eden temel bileşenler olarak kabul edilmektedir. Bu kavramların seçilme nedenleri Türkçe öğretmenlerinin dil öğretim sürecinin yönlendiricisi ve uygulayıcısı konumunda yer almaları; dil olarak Türkçenin bireylerin düşünme, iletişim kurma ve kültürel aktarım süreçlerinde merkezi bir işleve sahip olması ve Türkçe dersinin öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmeyi amaçlayan temel derslerden biri olarak dil bilincinin ve kültürel farkındalığın gelişmesine katkı sağladığının düşünülmesidir. Bu bağlamda gerçekleştirilen araştırmanın temel amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının “Türkçe öğretmeni”, dil olarak “Türkçe” ve “Türkçe dersi” kavramlarına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla belirlemek ve bu kavramların öğretmen adaylarının zihninde nasıl yapılandırıldığını ortaya koymaktır. Böylece öğretmen adaylarının mesleki kimlik algılarının, alan bilgisine yönelik bakış açılarının ve Türkçe öğretimine ilişkin düşünsel çerçevelerinin anlaşılması hedeflenmektedir. Metaforlar yoluyla elde edilen verilerin incelenmesi sayesinde öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenliği mesleğine, dil olarak Türkçeye ve Türkçe dersinin işlevine yönelik algı ve anlamlandırma

biçimleri ortaya çıkarılabilecek; bu durum hem alan eğitimi literatürüne katkı sağlayacak hem de öğretmen yetiştirme süreçlerinde dikkate alınabilecek önemli bulgular sunacaktır. Dolayısıyla bu araştırma öğretmen adaylarının alanlarına ilişkin kavramsal algılarını derinlemesine incelemeyi, onların Türkçe öğretimi sürecine yönelik düşünsel çerçevelerini ortaya koymayı ve Türkçe eğitimi alanında metafor temelli algı araştırmalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

1. Genel amaç

Araştırmanın genel amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının “Türkçe öğretmeni”, “Türkçe” ve “Türkçe dersi” kavramlarına ilişkin metaforik algılarını belirlemektir.

1.1. Alt amaçlar

Araştırmanın alt amaçları, Türkçe öğretmeni adaylarının;

- Türkçe öğretmeni kavramına ilişkin metaforik algılarını belirlemek,
- Dil olarak Türkçe kavramına ilişkin metaforik algılarını belirlemek,
- Türkçe dersi kavramına ilişkin metaforik algılarını belirlemek,
- Metaforları demografik değişkenlere göre incelemek, olarak sıralanabilir.

Yöntem

2.1. Metot

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji kapsamında yürütülmüştür. Fenomenolojik araştırmalar bireylerin belirli olgulara ilişkin deneyimlerini ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları ortaya koymayı amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Olgubilim araştırmalarında veri kaynaklarını, araştırmada ele alınan olguyu doğrudan deneyimleyen ve bu deneyimlere ilişkin algılarını ifade edebilen bireyler ya da gruplar oluşturmaktadır (Büyüköztürk vd., 2008). Bu doğrultuda araştırmanın katılımcı grubuna ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

2.2. Katılımcılar

Bu araştırmanın katılımcı grubunu bir devlet üniversitesine bağlı Eğitim Fakültesinin Türkçe Öğretmenliği Lisans Programında öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma desenine uygun olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırmaya dâhil edilme ölçütleri; Türkçe öğretmenliği lisans programında kayıtlı öğrenci olmak, 18 yaşını doldurmuş olmak ve araştırmaya gönüllü katılım onayı vermek şeklinde belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmaya toplam 147 öğretmen adayı katılmıştır. Veri toplama sürecinde formu eksik dolduran ya da metafor üretmeyen katılımcıların verileri kapsam dışında bırakılmıştır. Bu doğrultuda 137 öğretmen adayının verileri işleme alınmıştır. Katılımcı grubunun demografik özelliklerine ilişkin bilgi Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellik		n	%
Cinsiyet	Kadın	100	73
	Erkek	37	27
Sınıf	sınıf	32	23,4
	sınıf	31	22,6
	sınıf	40	29,2
	sınıf	34	24,8
Mezun Olunan Lise Türü	Açık Öğretim Lisesi	3	2,2
	Anadolu Lisesi	107	78,1
	Anadolu Öğretmen Lisesi	1	0,7
	Fen Lisesi	2	1,5
	İmam Hatip Lisesi	13	9,5
	Meslek Lisesi	8	5,8
	Sosyal Bilimler Lisesi	3	2,2
Ailenin Aylık Geliri	0-30.000 TL	36	26,3
	30.001-60.000 TL	61	44,5
	60.001-100.000 TL	32	23,4
	100.001 TL ve üzeri	8	5,8
Üniversiteye Gelmeden Önce Yaşanan Yer	Büyükşehir	42	30,7
	Şehir	29	21,2
	İlçe	46	33,5
	Köy	20	14,6
Programı İsteyerek Seçme Durumu	Evet	67	48,9
	Hayır	13	9,5
	Kısmen	57	41,6
Toplam		137	100

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan veri toplama formu kullanılmıştır. Form kişisel bilgiler ve metafor tespiti olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Demografik bilgi bölümünde katılımcıların cinsiyet, sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, ailenin sosyo-ekonomik durumu, üniversiteye gelmeden önce yaşanan yer ve eğitim görülen programı isteyerek seçme durumuna ilişkin bilgiler toplanmıştır. Bu veriler metaforik algıların değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla kullanılmıştır. Metaforik algı bölümünde ise üç açık uçlu madde yer almıştır. Katılımcılardan “Türkçe öğretmeni ... gibidir, çünkü ...”, “Türkçe ... gibidir, çünkü ...” ve “Türkçe dersi ... gibidir, çünkü ...” ifadelerini tamamlamaları istenmiştir. Bu yapı metafor araştırmalarında yaygın olarak kullanılan benzetme ve gerekçe formatına dayandırılmıştır. Formun kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu kapsamda 3 alan uzmanından görüş alınmış ve uzman görüşleri ile araştırmacı görüşlerinin uyuşması neticesinde veri toplama aracı nihai şekline getirilmiştir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri sınıf ortamında basılı olarak toplanmıştır. Veri toplama sürecinde araştırmacılar sınıfta bulunarak gerekli bilgilendirmeleri yapmış ve formları dağıtmıştır. Formun ilk sayfasında araştırmaya ilişkin bilgilendirme metni ve gönüllü katılım onayı yer almıştır. Formların doldurulması ortalama 5 dakika sürmüştür. Verilere yalnızca araştırmacılar erişmiş ve analiz etmiştir. Araştırma kapsamında ses veya görüntü kaydı alınmamıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde öncelikle katılımcıların ürettiği metaforlar belirlenmiş ve listelenmiştir. Anlamli bir benzetme içermeyen ya da gerekçesi bulunmayan ifadeler elenmiştir. Geçerli metaforlar ortak özelliklerine göre kategorilere ayrılmış ve her kategoriye ait frekans ile yüzdelik dağılımlar hesaplanmıştır. Metafor kategorileri ayrıca cinsiyet, sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, ailenin sosyo-ekonomik durumu, üniversiteye gelmeden önce yaşanan yer ve programı isteyerek seçme durumu değişkenlerine göre karşılaştırılmıştır. Analiz sürecinde kodlama, ayıklama, kategori oluşturma ve tematik sınıflandırma aşamaları izlenmiştir. Geçerliliği artırmak amacıyla analiz süreci ayrıntılı biçimde raporlanmış ve katılımcı ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Güvenirliliği sağlamak amacıyla metaforların kategorilere yerleştirilmesinde araştırmacı ve alan uzmanı görüşleri karşılaştırılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırma bulgularına yer verilmiştir.

1. "Türkçe öğretmeni" kavramına ilişkin metaforlar

Bu başlıkta "Türkçe öğretmeni" kavramına ilişkin metaforlara yönelik olarak oluşturulan kategori ve kodlara yer verilmiştir.

Tablo 2 "Türkçe Öğretmeni" Kavramına İlişkin Kategori ve Kodlar

KATEGORİ	KOD	f	%
Aile	Aile, anne, anne-baba, arkadaş	12	8,8
Bilgi	Ana dil, aydınlık, aydınlık yol, ayna, dil öğretici, düşünce, güvenli liman, hayat, ışık, kitap, rehber, sözlük, tercüman	24	17,5
Geliştirici	Ağaç, çiftçi, lotus çiçeği, mimar, toprak	7	5,2
Hayat	Akarsu, bilgi kümülatifi, çilek, doğa, güzel iş, hayat, hayatı anlama, ışık, ilham, rehber, zarafet	11	8
Koruyucu	Kalkan, dil doktoru	2	1,5
Kültür	Gelenek ve dil bilgisi birleştiricisi, ses bayrağı, dilin taşıyıcısı, kızgın bir lav, baba	5	3,6
Rehber	Ana dili rehberi, anahtar, ay, ayna, çınar ağacı, dil, dil bilimci, dilin yansıması, eğitim, el feneri, gelecek, güneş, hayatı öğreten, ışık, kılavuz, kitap, Kuzey Yıldızı, lider, madenci, meşale, mum, öğretmen, öncü, pusula, rehber, saklı bir defter, sosyal, sözlük, vatan, vatani koruyan asker, yıldız, yol, yol gösterici	65	47,4
Rol model	Reklam yüzü, rol model, örnek insan, önder, idol	5	3,6
Temel	Kolon, her şeyin başı, bel kemiği, sol anahtarı, evin temeli, mimar	6	4,4

Toplam	137	100
--------	-----	-----

Tablo 2 incelendiğinde, “Türkçe öğretmeni” kavramına ilişkin toplam 9 kategori bulunduğu görülmektedir. Bu kategoriler “aile, bilgi, geliştirici, hayat, koruyucu, kültür, rehber, rol model ve temel” şeklindedir. Rehber kategorisi (f=65; %47,4) en yüksek değere sahiptir ve öğretmenin yön gösterici, yol açıcı rolünün belirgin biçimde öne çıktığını göstermektedir. Bilgi kategorisi (f=24; %17,5) Türkçe öğretmenin bilgi kaynağı ve bilgiyi yapılandıran bir unsur olarak önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymaktadır. Aile kategorisi (f=12; %8,8) öğretmenin öğrenciler tarafından duyuşsal yakınlık kurulan ve güven veren bir figür olarak algılandığını göstermektedir. Hayat kategorisi (f=11; %8) öğretmenin yaşamla ilişkilendirilen bütüncül bir rol üstlendiğini göstermektedir. Geliştirici kategorisi (f=7; %5,2) öğretmenin öğrenciyi geliştiren ve şekillendiren bir aktör olarak algılandığını göstermektedir. Temel kategorisi (f=6; %4,4) öğretmenin eğitimin temel unsurlarından biri olarak görüldüğünü göstermektedir. Kültür (f=5; %3,6) ve rol model (f=5; %3,6) kategorileri öğretmenin kültürel aktarım ve örnek olma rollerinin sınırlı düzeyde temsil edildiğini göstermektedir. Koruyucu kategorisi (f=2; %1,5) ise öğretmenin koruyucu yönünün düşük düzeyde algılandığını ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde, en yüksek oran rehber kategorisinde toplanmış olup öğretmen algısının ağırlıklı olarak yönlendirme ve rehberlik ekseninde şekillendiği; bilgi, duyuşsal ve kültürel boyutların ise daha sınırlı düzeyde temsil edildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 3 “Aile” Kategorisine İlişkin Kodlar

KOD	f	%
Aile	2	16,7
Anne	7	58,3
Anne-baba	2	16,7
Arkadaş	1	8,3
Toplam	12	100

Tablo 3 incelendiğinde, “Aile” kategorisi altında toplam 4 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “anne, aile, anne-baba ve arkadaş” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan anne kodu (f=7; %58,3) öğretmenin en güçlü biçimde şefkat, bakım ve koşulsuz destek sağlayan bir figür olarak algılandığını göstermektedir. Bunu eşit oranlarla (f=2; %16,7) takip eden aile ve anne-baba kodları ise öğretmenin hem aidiyet oluşturan bir yapı hem de koruyucu ve yönlendirici bir otorite olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. En düşük frekansa sahip olan arkadaş kodu ise (f=1; %8,3) öğretmenin daha sınırlı düzeyde samimi ve eş düzey ilişki kurulan bir birey olarak algılandığını göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde anne kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe öğretmenin duyuşsal yönünün baskın biçimde ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Ö1: Bize ait bildiğimiz her şeyi annemiz bilir, öğretmenimiz de Türkçeye ait her şeyi bilir.

Ö43: Kendimizi doğru ifade edebilmeyi öğretir.

Tablo 4 “Bilgi” Kategorisine İlişkin Kodlar

KOD	f	%
Ana dil	1	4,2
Aydınlık	1	4,2

Aydınlık yol	1	4,2
Ayna	1	4,2
Dil öğretici	1	4,2
Düşünce	1	4,2
Güvenli liman	1	4,2
Hayat	1	4,2
Işık	2	8,3
Kitap	4	16,6
Rehber	2	8,3
Sözlük	7	29
Tercüman	1	4,2
Toplam	24	100

Tablo 4 incelendiğinde, “Bilgi” kategorisi altında toplam 13 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “sözlük, kitap, ışık, rehber, ana dil, aydınlık, aydınlık yol, ayna, dil öğretici, düşünce, güvenli liman, hayat ve tercüman” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan sözlük kodu (f=7; %29) öğretmenin bilgiye doğrudan erişim sağlayan temel bir kaynak olarak algılandığını göstermektedir. Bunu kitap kodu (f=4; %16,6) takip etmekte olup bu durum öğretmenin sistemli ve düzenli bilgi sunan bir yapı olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Işık ve rehber kodları (f=2; %8,3) öğretmenin bilgiyi aydınlatan ve yönlendiren bir unsur olduğunu göstermektedir. Ana dil, aydınlık, aydınlık yol, ayna, dil öğretici, düşünce, güvenli liman, hayat ve tercüman kodlarının her biri (f=1; %4,2) daha düşük düzeyde temsil edilmekte olup öğretmenin bilgi aktarma, anlamlandırma ve yönlendirme işlevlerinin farklı boyutlarını yansıtmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde sözlük ve kitap kavramları etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe öğretmenin bilgi kaynağı olma yönünün belirgin biçimde ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Ö25: *Çoğu şeyin anlamını bilir.*

Ö72: *Anlamı bilinmeyen kelimeler ondadır.*

Tablo 5 “Geliştirici” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ağaç	3	42,8
Çiftçi	1	14,3
Lotus çiçeği	1	14,3
Mimar	1	14,3
Toprak	1	14,3
Toplam	7	100

Tablo 5 incelendiğinde, “Geliştirici” kategorisi altında toplam 5 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ağaç, çiftçi, lotus çiçeği, mimar ve toprak” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan ağaç kodu (f=3; %42,8) öğretmenin büyüten, geliştiren ve zamanla olgunlaşmayı sağlayan bir figür olarak algılandığını göstermektedir. Bunu eşit oranlarla (f=1; %14,3) takip eden çiftçi, lotus çiçeği, mimar ve

toprak kodları ise öğretmenin emek vererek şekillendiren, uygun ortam sağlayan ve bireyin gelişimine katkı sunan bir aktör olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde ağaç kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe öğretmenin öğrenciyi geliştiren ve yetiştiren yönünün ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Ö3: *Bizi dallandırıp yeşerten ondan aldığımız destektir.*

Ö129: *Öğrencilerin hayatına dokunur ve çıktıları meyve gibidir.*

Tablo 6 “Hayat” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Akarsu	1	9,1
Bilgi kümülatifi	1	9,1
Çilek	1	9,1
Doğa	1	9,1
Güzel iş	1	9,1
Hayat	1	9,1
Hayatı anlama	1	9,1
Işık	1	9,1
İlham	1	9,1
Rehber	1	9,1
Zarafet	1	9,1
Toplam	11	100

Tablo 6 incelendiğinde, “Hayat” kategorisi altında toplam 11 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “akarsu, bilgi kümülatifi, çilek, doğa, güzel iş, hayat, hayatı anlama, ışık, ilham, rehber ve zarafet” şeklindedir. Tabloda yer alan tüm kodların eşit frekansa sahip olduğu görülmektedir (f=1; %9,1). Bu durum katılımcıların Türkçe öğretmeniyle yaşamla ilişkilendirirken belirli bir metafor etrafında yoğunlaşmadığını, aksine farklı ve çok boyutlu algılar geliştirdiğini göstermektedir. Akarsu, doğa ve çilek gibi kodlar öğretmenin doğal, akışkan ve yaşama içkin yönünü; hayat, hayatı anlama ve bilgi kümülatifi gibi kodlar öğretmenin yaşamı anlamlandırma sürecindeki rolünü; ışık, ilham ve rehber kodları ise öğretmenin yol gösterici ve yönlendirici yönünü yansıtmaktadır. Zarafet ve güzel iş gibi kodlar ise öğretmenin estetik ve değer kazandırıcı boyutuna işaret etmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların dengeli bir dağılım gösterdiği ve Türkçe öğretmenin yaşamın farklı boyutlarıyla ilişkilendirilen bütüncül bir figür olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö63: *Dilin ve hayatın zarıflığını gösterir.*

Ö123: *Işıyla aydınlatması gereken birçok öğrenci yetiştirir.*

Tablo 7 “Koruyucu” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Kalkan	1	50
Dil doktoru	1	50
Toplam	2	100

Tablo 7 incelendiğinde, “Koruyucu” kategorisi altında toplam 2 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “kalkan ve dil doktoru” şeklindedir. Tabloda yer alan her iki kodun eşit frekansa sahip olduğu görülmektedir (f=1; %50). Bu durum katılımcıların Türkçe öğretmenini koruyucu bir figür olarak algılamakta belirli bir metafor etrafında yoğunlaşmadığını göstermektedir. Kalkan kodu öğretmenin öğrenciyi dış etkilere koruyan ve güven sağlayan bir unsur olarak görüldüğünü ortaya koyarken dil doktoru kodu öğretmenin dildeki hataları düzelten, iyileştirici ve koruyucu bir rol üstlendiğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların dengeli bir dağılım gösterdiği ve Türkçe öğretmenin koruyucu yönünün sınırlı ancak anlamlı bir biçimde algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö14: *Dili yozlaşmaktan ve yanlış kullanımdan korumaktır.*

Ö62: *Dilin iyileşmesi için uğraşır.*

Tablo 8 “Kültür” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Gelenek ve dil bilgisi birleştiricisi	1	20
Ses bayrağı	1	20
Dilin taşıyıcısı	1	20
Kızgın bir lav	1	20
Baba	1	20
Toplam	5	100

Tablo 8 incelendiğinde “Kültür” kategorisi altında toplam 5 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “gelenek ve dil bilgisi birleştiricisi, ses bayrağı, dilin taşıyıcısı, kızgın bir lav ve baba” şeklindedir. Tabloda yer alan tüm kodların eşit frekansa sahip olduğu görülmektedir (f=1; %20). Bu durum katılımcıların Türkçe öğretmenini kültürel bir unsur olarak algılamakta belirli bir metafor etrafında yoğunlaşmadığını göstermektedir. Gelenek ve dil bilgisi birleştiricisi ve dilin taşıyıcısı kodları öğretmenin kültürel değerleri aktaran ve sürdüren bir rol üstlendiğini ortaya koyarken, ses bayrağı kodu dilin kimlik ve aidiyet unsuru olarak temsil edildiğini göstermektedir. Kızgın bir lav kodu kültürün güçlü ve dönüştürücü yönüne işaret ederken, baba kodu ise öğretmenin koruyucu ve yönlendirici yönünü kültürel bağlamda yansıtmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların dengeli bir dağılım gösterdiği ve Türkçe öğretmenin kültürel aktarım sürecindeki rolünün farklı yönleriyle algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö13: *Türkçe eğitimi aslında geçmişe dayalıdır.*

Ö124: *Sadece Türkçeyi bilmesi yetmez, bir kültürü tam olarak bilmelidir.*

Öğretmen Adaylarının “Türkçe Öğretmeni”, “Türkçe” ve “Türkçe Dersi” Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları / Karakoç, Z. & Yangil, M. K.

Tablo 9 “Rehber” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ana dili rehberi	1	1,5
Anahtar	1	1,5
Ay	1	1,5
Ayna	2	3,1
Çınar ağacı	1	1,5
Dil	1	1,5
Dil bilimci	1	1,5
Dilin yansıması	1	1,5
Eğitim	1	1,5
El feneri	1	1,5
Gelecek	1	1,5
Güneş	1	1,5
Hayatı öğreten	1	1,5
Işık	6	9,5
Kılavuz	2	3,1
Kitap	2	3,1
Kuzey Yıldızı	1	1,5
Lider	2	3,1
Madenci	1	1,5
Meşale	1	1,5
Mum	1	1,5
Öğretmen	1	1,5
Öncü	1	1,5
Pusulula	5	7,8
Rehber	16	25
Saklı bir defter	1	1,5
Sosyal	1	1,5
Sözlük	1	1,5
Vatan	1	1,5
Vatanı koruyan asker	1	1,5
Yıldız	1	1,5
Yol	1	1,5
Yol gösterici	5	7,8
Toplam	65	100

Tablo 9 incelendiğinde, “Rehber” kategorisi altında toplam 33 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “rehber, ışık, pusula, yol gösterici, ayna, kılavuz, kitap, lider, ana dili rehberi, anahtar, ay, çınar ağacı, dil, dil bilimci, dilin yansıması, eğitim, el feneri, gelecek, güneş, hayatı öğreten, Kuzey Yıldızı, madenci,

meşale, mum, öğretmen, öncü, saklı bir defter, sosyal, sözlük, vatan, vatani koruyan asker, yıldız ve yol" şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan rehber kodu (f=16; %25) öğretmenin doğrudan yön gösteren ve süreci yöneten temel bir figür olarak algılandığını göstermektedir. Bunu ışık (f=6; %9,5) kodu takip etmekte olup bu durum öğretmenin aydınlatıcı ve yol açıcı yönünü ortaya koymaktadır. Pusula (f=5; %7,8) ve yol gösterici (f=5; %7,8) kodları öğretmenin doğru yönü belirleyen ve öğrenciyi hedefe ulaştıran bir unsur olarak görüldüğünü göstermektedir. f=2; %3,1 ile ayna, kılavuz, kitap ve lider kodları ise öğretmenin hem bilgi sunan hem de yönlendiren bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Diğer kodların her biri (f=1; %1,5) daha düşük düzeyde temsil edilmekte olup öğretmenin rehberlik rolünün farklı ve tamamlayıcı yönlerini yansıtmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde rehber kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe öğretmenin yönlendirme ve yol gösterme işlevinin baskın biçimde ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Ö58: Öğrenciyi yönlendirir, dili kullanarak algılamasını kolaylaştırıp yön verir.

Ö103: Yarınlar aydınlık getirecek gençler verir.

Tablo 10 "Rol model" kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Reklam yüzü	1	20
Rol model	1	20
Örnek insan	1	20
Önder	1	20
İdol	1	20
Toplam	5	100

Tablo 10 incelendiğinde, "Rol model" kategorisi altında toplam 5 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar "reklam yüzü, rol model, örnek insan, önder ve idol" şeklindedir. Tabloda yer alan tüm kodların eşit frekansa sahip olduğu görülmektedir (f=1; %20). Bu durum katılımcıların Türkçe öğretmeni rol model olarak algılarken belirli bir metafor etrafında yoğunlaşmadığını göstermektedir. Rol model, örnek insan ve önder kodları öğretmenin doğrudan örnek alınan ve yönlendirici bir figür olarak görüldüğünü ortaya koyarken, idol ve reklam yüzü kodları öğretmenin dikkat çeken ve etkileyici bir kişilik olarak algılandığını göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların dengeli bir dağılım gösterdiği ve Türkçe öğretmenin örnek alınan bir figür olarak farklı boyutlarıyla algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö2: Öğrencinin eğitim hayatında hatırlayıcı en temel dersin öğretmenidir.

Ö38: Dil güzel kullandığı için öğrenciler tarafından model alınır.

Tablo 11 "Temel" kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Kolon	1	16,6
Her şeyin başı	1	16,6
Bel kemiği	1	16,6

Öğretmen Adaylarının “Türkçe Öğretmeni”, “Türkçe” ve “Türkçe Dersi” Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları / Karakoç, Z. & Yangil, M. K.

Sol anahtarı	1	16,6
Evin temeli	1	16,6
Mimar	1	16,6
Toplam	6	100

Tablo 11 incelendiğinde, “Temel” kategorisi altında toplam 6 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “kolon, her şeyin başı, bel kemiği, sol anahtarı, evin temeli ve mimar” şeklindedir. Tabloda yer alan tüm kodların eşit frekansa sahip olduğu görülmektedir ($f=1$; %16,6). Bu durum katılımcıların Türkçe öğretmenini temel bir unsur olarak algımlarken belirli bir metafor etrafında yoğunlaşmadığını göstermektedir. Kolon, evin temeli ve bel kemiği kodları öğretmenin yapı kurucu ve vazgeçilmez bir unsur olarak görüldüğünü ortaya koyarken, her şeyin başı ve “sol anahtarı kodları öğretmenin başlangıç noktası ve sistemin işleyişini sağlayan temel bir unsur olduğunu göstermektedir. Mimar kodu ise öğretmenin bu yapıyı planlayan ve şekillendiren bir aktör olarak algılandığını ifade etmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların dengeli bir dağılım gösterdiği ve Türkçe öğretmenin eğitimin temelini oluşturan vazgeçilmez bir unsur olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö12: Diğer derslerin anlaşılmasını sağlayan yani binayı ayakta tutan bir dersi öğreten kişidir.

Ö108: Dili temelden inşa eder.

2. “Türkçe” kavramına ilişkin metaforlar

Bu başlıkta dil olarak “Türkçe” kavramına ilişkin metaforlara yönelik olarak oluşturulan kategori ve kodlara yer verilmiştir.

Tablo 12 “Türkçe” kavramına ilişkin kategori ve kodlar

KATEGORİ	KOD	<i>f</i>	%
Değer	Ağaç, anne, aşk, bayrak, birliktelik, çikolata, en asil dil, ev, köprü, melodi, merhem, öz benlik, vatan, yıldız	18	13,1
Doğa	Ağaç, akarsu, bağ, deniz, sis, su	9	6,6
Hayat	Ağaç, baba, dil, hayat ağacı, nefes, su, temel, vazo, yaşam	16	11,7
İletişim	İletişim aracı, köprü, müzik, sosyal hayat, yapı taşı	6	4,4
Kimlik	Asil, ayna, benlik, ip, kimlik, ses bayrağı, su, şans, vatan	12	8,8
Kültür	Ayna, ev, hazine, hürriyet, köprü, kültür, toplum, vatan, yaşama biçimi	14	10,2
Rehber	Ansiklopedi, güneş, ışık, kılavuz, köprü, labirent, yön	14	10,2
Temel	Aile, anne, başlangıç, bel kemiği, binanın temeli, dil, ev, kolay, millet, transkripsiyon, vatan, yaşam	12	8,8
Zenginlik	Akarsu, çorba, damar, derya deniz, evren, gökkuşağı, hazine, kitap, kültür, kütüphane, matematik, maden, meyve tabağı, nar, okyanus, özlülük, pamuk ipliği, renk paleti, su, şarkı, yemek	36	26,2
Toplam		137	100

Tablo 12 incelendiğinde “Türkçe” kavramına ilişkin toplam 9 kategori bulunduğu görülmektedir. Bu kategoriler “değer, doğa, hayat, iletişim, kimlik, kültür, rehber, temel ve zenginlik” şeklindedir. Zenginlik kategorisi ($f=36$; %26,2) en yüksek değere sahiptir ve Türkçenin çok yönlü, kapsamlı ve derin bir yapı olarak algılandığını göstermektedir. Değer kategorisi ($f=18$; %13,1) Türkçenin duyuşsal ve

toplumsal anlamlar yüklenen bir unsur olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Hayat kategorisi (f=16; %11,7) Türkçenin yaşamla iç içe ve yaşamı anlamlandıran bir yapı olarak algılandığını göstermektedir. Kültür (f=14; %10,2) ve rehber (f=14; %10,2) kategorileri Türkçenin hem kültürel aktarım aracı hem de yön gösterici bir unsur olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Kimlik (f=12; %8,8) ve temel (f=12; %8,8) kategorileri Türkçenin bireysel ve toplumsal kimliğin oluşumunda ve öğrenme süreçlerinde temel bir yapı olarak görüldüğünü göstermektedir. Doğa kategorisi (f=9; %6,6) Türkçenin doğal ve akışkan bir yapı olarak algılandığını ortaya koyarken, iletişim kategorisi (f=6; %4,4) Türkçenin iletişim kurma işleviyle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde en yüksek oran zenginlik kategorisinde toplanmış olup Türkçe kavramının çok boyutlu ve kapsamlı bir yapı olarak algılandığı; diğer kategorilerin ise bu yapıyı tamamlayan farklı işlev ve anlam alanlarını yansıttığı anlaşılmaktadır.

Tablo 13 “Değer” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ağaç	1	5,6
Anne	2	11
Aşk	1	5,6
Bayrak	1	5,6
Birliktelik	1	5,6
Çikolata	1	5,6
En asil dil	1	5,6
Ev	1	5,6
Köprü	1	5,6
Melodi	1	5,6
Merhem	1	5,6
Öz benlik	1	5,6
Vatan	4	21,8
Yıldız	1	5,6
Toplam	18	100

Tablo 13 incelendiğinde, “Değer” kategorisi altında toplam 14 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ağaç, anne, aşk, bayrak, birliktelik, çikolata, en asil dil, ev, köprü, melodi, merhem, öz benlik, vatan ve yıldız” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan vatan kodu (f=4; %21,8) Türkçenin toplumsal aidiyet ve milli değerlerle güçlü biçimde ilişkilendirildiğini göstermektedir. Bunu anne kodu (f=2; %11) takip etmekte olup bu durum Türkçenin duyuşsal ve koruyucu bir değer olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Diğer kodların her biri daha düşük düzeyde (f=1; %5,6) temsil edilmekte olup Türkçenin sevgi, birliktelik, estetik ve bireysel kimlik gibi farklı değer alanlarıyla ilişkilendirildiğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde vatan ve anne kavramları etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe kavramının hem toplumsal hem de duyuşsal değerlerle güçlü bir biçimde ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır.

Ö3: İlk öğreticimiz annedir, Türkçe de ilk öğreticimizdir.

Ö65: Milli kimliğimizi oluşturan ve bizi biz yapandır.

Tablo 14 “Doğa” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	<i>f</i>	%
Ağaç	2	22,2
Akarsu	1	11,1
Bağ	1	11,1
Deniz	1	11,1
Sis	1	11,1
Su	3	33,4
Toplam	9	100

Tablo 14 incelendiğinde “Doğa” kategorisi altında toplam 6 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ağaç, akarsu, bağ, deniz, sis ve su” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan su kodu ($f=3$; %33,4) Türkçenin akışkan, yaşam verici ve süreklilik gösteren bir yapı olarak algılandığını göstermektedir. Bunu ağaç kodu ($f=2$; %22,2) takip etmekte olup bu durum Türkçenin köklü, gelişen ve büyüyen bir yapı olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Akarsu, bağ, deniz ve sis kodlarının her biri daha düşük düzeyde ($f=1$; %11,1) temsil edilmekte olup Türkçenin doğal, dinamik ve farklı yönleriyle doğayla ilişkilendirildiğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların daha çok su ve ağaç kavramları etrafında yoğunlaştığı ve Türkçenin doğal, canlı ve gelişen bir yapı olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö18: Kökleri çok kuvvetlidir.

Ö129: Duru ve güzel bir dildir.

Tablo 15 “Hayat” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	<i>f</i>	%
Ağaç	1	6,3
Baba	1	6,3
Dil	1	6,3
Hayat ağacı	1	6,3
Nefes	3	18,6
Su	3	18,6
Temel	1	6,3
Vazo	1	6,3
Yaşam	4	25
Toplam	16	100

Tablo 15 incelendiğinde “Hayat” kategorisi altında toplam 9 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ağaç, baba, dil, hayat ağacı, nefes, su, temel, vazo ve yaşam” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan yaşam kodu ($f=4$; %25) Türkçenin doğrudan yaşamın kendisiyle özdeşleştirildiğini göstermektedir. Bunu nefes ve su ($f=3$; %18,6) kodları takip etmekte olup bu durum Türkçenin yaşamsal bir ihtiyaç, vazgeçilmez ve süreklilik sağlayan bir unsur olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Diğer kodların her biri daha düşük düzeyde ($f=1$; %6,3) temsil edilmekte olup Türkçenin yaşamın farklı yönleriyle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların

büyük ölçüde yaşam, nefes ve su kavramları etrafında yoğunlaştığı ve Türkçenin yaşamın temel ve vazgeçilmez bir parçası olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö46: *Biz var olduğumuz sürece bizimle yaşar.*

Ö78: *O olmadan hayatta kalamayız.*

Tablo 16 “İletişim” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
İletişim aracı	2	33,2
Köprü	1	16,7
Müzik	1	16,7
Sosyal hayat	1	16,7
Yapı taşı	1	16,7
Toplam	6	100

Tablo 16 incelendiğinde, “İletişim” kategorisi altında toplam 5 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “iletişim aracı, köprü, müzik, sosyal hayat ve yapı taşı” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan iletişim aracı kodu (f=2; %33,2) Türkçenin temel işlevinin iletişim kurma olduğu yönündeki algının ön plana çıktığını göstermektedir. Bunu eşit oranlarla (f=1; %16,7) takip eden köprü, müzik, sosyal hayat ve yapı taşı kodları ise Türkçenin bireyler arasında bağ kuran, sosyal etkileşimi sağlayan ve iletişim sürecinin temel unsurlarından biri olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde iletişim aracı kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçenin iletişim kurma işlevinin belirgin biçimde ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Ö27: *Dile ne kadar sahip çıkarsak o kadar iletişim iyi olur.*

Ö85: *Geçmişimiz ile geleceğimiz arasında bağlantı kurar.*

Tablo 17 “Kimlik” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Asil	1	8,3
Ayna	1	8,3
Benlik	1	8,3
İp	1	8,3
Kimlik	3	25
Ses bayrağı	1	8,3
Su	2	16,7
Şans	1	8,3
Vatan	1	8,3
Toplam	12	100

Tablo 17 incelendiğinde “Kimlik” kategorisi altında toplam 9 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “asil, ayna, benlik, ip, kimlik, ses bayrağı, su, şans ve vatan” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan “kimlik” kodu (f=3; %25) Türkçenin doğrudan bireysel ve toplumsal kimliğin temel bir unsuru olarak algılandığını göstermektedir. Bunu su kodu (f=2; %16,7) takip etmekte olup bu durum Türkçenin

kimliğin sürekliliğini sağlayan ve yaşamsal bir unsur olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Diğer kodların her biri daha düşük düzeyde (f=1; %8,3) temsil edilmekte olup Türkçenin bireyin kendini tanıması, ifade etmesi ve toplumsal aidiyet geliştirmesiyle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde kimlik kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçenin bireysel ve toplumsal kimliğin oluşumunda merkezi bir rol oynayan bir unsur olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö55: *Sürekli kendine bir şeyler katarak ilerler.*

Ö126: *Kişinin özünü ve değerlerini oluşturur.*

Tablo 18 “Kültür” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ayna	1	7,1
Ev	1	7,1
Hazine	1	7,1
Hürriyet	1	7,1
Köprü	2	14,4
Kültür	4	28,6
Toplum	2	14,4
Vatan	1	7,1
Yaşama biçimi	1	7,1
Toplam	14	100

Tablo 18 incelendiğinde “Kültür” kategorisi altında toplam 9 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ayna, ev, hazine, hürriyet, köprü, kültür, toplum, vatan ve yaşama biçimi” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan kültür kodu (f=4; %28,6) Türkçenin doğrudan kültürün kendisiyle özdeşleştirildiğini göstermektedir. Bunu köprü ve toplum kodları (f=2; %14,4) takip etmekte olup bu durum Türkçenin bireyler arasında bağ kuran ve toplumsal yapıyı oluşturan bir unsur olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Diğer kodların her biri daha düşük düzeyde (f=1; %7,1) temsil edilmekte olup Türkçenin kültürel değerleri yansıtan, koruyan ve aktaran bir yapı olarak algılandığını göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde kültür kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçenin kültürel kimliğin temel taşıyıcısı olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö10: *Çok eski zamanlara dayanır.*

Ö109: *Toplumun özelliklerini yansıtır.*

Tablo 19 “Rehber” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ansiklopedi	1	7,1
Güneş	6	43
Işık	1	7,1

Kılavuz	3	21,5
Köprü	1	7,1
Labirent	1	7,1
Yön	1	7,1
Toplam	14	100

Tablo 19 incelendiğinde “Rehber” kategorisi altında toplam 7 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ansiklopedi, güneş, ışık, kılavuz, köprü, labirent ve yön” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan güneş kodu (f=6; %43) Türkçenin aydınlatıcı ve yol gösterici bir unsur olarak algılandığını göstermektedir. Bunu kılavuz kodu (f=3; %21,5) takip etmekte olup bu durum Türkçenin yönlendiren ve doğru yolu bulmaya yardımcı olan bir yapı olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Diğer kodların her biri daha düşük düzeyde (f=1; %7,1) temsil edilmekte olup Türkçenin rehberlik işlevinin farklı yönlerini yansıtmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde güneş ve kılavuz kavramları etrafında yoğunlaştığı ve Türkçenin yön gösterici ve aydınlatıcı bir unsur olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö32: *Yol gösterir.*

Ö136: *Hem geçmişî hem geleceği aydınlatır.*

Tablo 20 “Temel” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Aile	1	8,3
Anne	1	8,3
Başlangıç	1	8,3
Bel kemiği	1	8,3
Binanın temeli	1	8,3
Dil	1	8,3
Ev	1	8,3
Kolay	1	8,3
Millet	1	8,3
Transkripsiyon	1	8,3
Vatan	1	8,3
Yaşam	1	8,3
Toplam	12	100

Tablo 20 incelendiğinde “Temel” kategorisi altında toplam 12 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “aile, anne, başlangıç, bel kemiği, binanın temeli, dil, ev, kolay, millet, transkripsiyon, vatan ve yaşam” şeklindedir. Tabloda yer alan tüm kodların eşit frekansa sahip olduğu görülmektedir (f=1; %8,3). Bu durum katılımcıların Türkçeyi temel bir unsur olarak algıarken belirli bir metafor etrafında yoğunlaşmadığını göstermektedir. Bu kodlar Türkçenin hem bireysel hem toplumsal yaşamın başlangıç noktası, yapı taşı ve vazgeçilmez bir unsuru olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların dengeli bir dağılım gösterdiği ve Türkçenin

yaşamın, toplumun ve öğrenme süreçlerinin temelini oluşturan bir yapı olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö107: *Dil iletişimin temelidir.*

Ö122: *Dil insanı insan yapan en önemli yapıdır.*

Tablo 21 “Zenginlik” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Akarsu	1	2,8
Çorba	1	2,8
Damar	1	2,8
Derya deniz	6	16,7
Evren	1	2,8
Gökkuşığı	1	2,8
Hazine	7	19
Kitap	1	2,8
Kültür	1	2,8
Kütüphane	1	2,8
Matematik	1	2,8
Maden	1	2,8
Meyve tabağı	1	2,8
Nar	1	2,8
Okyanus	3	8,3
Özlülük	1	2,8
Pamuk ipliği	1	2,8
Renk paleti	1	2,8
Su	1	2,8
Şarkı	1	2,8
Yemek	1	2,8
Zengin dil	2	5,6
Toplam	36	100

Tablo 21 incelendiğinde, “Zenginlik” kategorisi altında toplam 22 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “akarsu, çorba, damar, derya deniz, evren, gökkuşığı, hazine, kitap, kültür, kütüphane, matematik, maden, meyve tabağı, nar, okyanus, özlülük, pamuk ipliği, renk paleti, su, şarkı, yemek ve zengin dil” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan hazine kodu (f=7; %19) Türkçenin değerli, birikimli ve keşfedilmeye açık bir yapı olarak algılandığını göstermektedir. Bunu derya deniz kodu (f=6; %16,7) takip etmekte olup bu durum Türkçenin geniş, derin ve sınırsız bir yapıya sahip olduğu yönündeki algıyı ortaya koymaktadır. Okyanus (f=3; %8,3) ve zengin dil (f=2; %5,6) kodları da Türkçenin kapsamlı ve çok katmanlı yapısını destekleyen metaforlar olarak öne çıkmaktadır. Diğer kodların her biri ile daha düşük düzeyde (f=1; %2,8) temsil edilmekte olup Türkçenin farklı yönlerden

zengin, çeşitli ve çok boyutlu bir yapı olarak algılandığını göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde hazine ve derya deniz kavramları etrafında yoğunlaştığı ve Türkçenin çok yönlü, derin ve zengin bir dil olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö28: *İçine indikçe ne kadar derin ve anlamlı olduğunu fark ediyoruz.*

Ö111: *Çok zengin bir dilimiz var.*

3. “Türkçe dersi” kavramına ilişkin metaforlar

Bu başlıkta “Türkçe dersi” kavramına ilişkin metaforlara yönelik olarak oluşturulan kategori ve kodlara yer verilmiştir.

Tablo 22 “Türkçe dersi” kavramına ilişkin kategori ve kodlar

KATEGORİ	KOD	f	%
Beceri	Ana dili öğretimi, anahtar, araç, beceri gelişimi, ev, iletişim, insan, kitap, matruşka, müzik aleti	14	10,2
Eğlence	Eğlence, hayat, huzur, ilginç, kahvaltı, kitap, oyun, şarkı, tiyatro	10	7,3
Gelişim	Atletizm, bahçıvan, çiçek, çocukluk, kitap, kişiliği anlamlandırmak, orman, örümcek, silah, şiir, ufuk, yağmur, yol, öğretim	16	11,7
Hayat	Hayat, sihir, su	26	19
İletişim	Ağaç, akarsu kaynağı, ayna, iletişim, kendini ifade, köprü, özgürlük	8	5,8
Kültür	Ayna, bayrak, benlik koruyucu, gelecek, gelenek/görenek, harita, hazine, karakter, kaynak, kültür, millet	16	11,7
Rehber	Araç, güneş, harita, kılavuz, liman, otoyol, pusula, rehber, ışık, yol	14	10,2
Temel	Ana ders, anahtar, anne, başlangıç, bilgi kaynağı, bina, bütün, ceviz içi, dili öğrenme yeri, ışık, kilit taşı, lider, olmazsa olmaz, önem, su, temel, yapboz, yazı, yemek	21	15,3
Zenginlik	Ağaç, altın, aşure, belgesel, deniz, evren, hazine, kütüphane	12	8,8
Toplam		137	100

Tablo 22 incelendiğinde, “Türkçe dersi” kavramına ilişkin toplam 9 kategori bulunduğu görülmektedir. Bu kategoriler “beceri, eğlence, gelişim, hayat, iletişim, kültür, rehber, temel ve zenginlik” şeklindedir. Hayat kategorisi (f=26; %19) en yüksek değere sahiptir ve Türkçe dersinin yaşamla doğrudan ilişkili, yaşamı anlamlandıran bir alan olarak algılandığını göstermektedir. Bunu temel kategorisi (f=21; %15,3) takip etmekte olup bu durum Türkçe dersinin öğrenme sürecinin merkezinde yer alan ve diğer alanların temelini oluşturan bir ders olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Gelişim ve kültür kategorileri f=16; %11,7 ile Türkçe dersinin bireysel gelişimi destekleyen ve kültürel aktarımı sağlayan bir işlev üstlendiğini göstermektedir. Beceri ve rehber kategorileri ise f=14; %10,2 ile Türkçe dersinin hem dil becerilerini geliştiren hem de yönlendirici bir rol üstlenen bir ders olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Zenginlik kategorisi (f=12; %8,8) Türkçe dersinin içerik açısından çeşitli ve kapsamlı bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Eğlence kategorisi (f=10; %7,3) dersin ilgi çekici ve keyif veren yönünü yansıtırken iletişim kategorisi (f=8; %5,8) Türkçe dersinin iletişim kurma becerisiyle ilişkilendirildiğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde en yüksek oran hayat kategorisinde toplanmış olup Türkçe dersinin yaşamla iç içe bir alan olarak algılandığı; temel, gelişim ve kültür gibi kategorilerle de güçlü biçimde ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 23 “Beceri” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ana dili öğretimi	1	7,1
Anahtar	3	21,6
Araç	1	7,1
Beceri gelişimi	3	21,6
Ev	1	7,1
İletişim	1	7,1
İnsan	1	7,1
Kitap	1	7,1
Matruşka	1	7,1
Müzik aleti	1	7,1
Toplam	14	100

Tablo 23 incelendiğinde, “Beceri” kategorisi altında toplam 10 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ana dili öğretimi, anahtar, araç, beceri gelişimi, ev, iletişim, insan, kitap, matruşka ve müzik aleti” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan anahtar ve beceri gelişimi kodları (f=3; %21,6) Türkçe dersinin bireyin gelişimini destekleyen, öğrenme sürecine katkı sağlayan ve farklı becerilerin kazanılmasına yardımcı olan bir alan olarak algılandığını göstermektedir. Diğer kodların her biri daha düşük düzeyde temsil edilmekte (f=1; %7,1) olup Türkçe dersinin iletişim kurma, kendini geliştirme, bireysel gelişimi destekleme ve günlük yaşam becerileriyle ilişkilendirildiğini ortaya koymaktadır. Özellikle ana dili öğretimi, iletişim ve kitap kodları Türkçe dersinin dil becerilerini geliştirme işlevine vurgu yaparken; araç, anahtar ve matruşka gibi kodlar dersin çok yönlü ve işlevsel yapısına dikkat çekmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategoride yer alan metaforların Türkçe dersini beceri kazandıran, geliştiren ve bireyin yaşamına doğrudan katkı sunan uygulamalı bir öğrenme alanı olarak ele aldığı anlaşılmaktadır.

Ö54: Öğrencilerin 4 temel dil becerisini geliştirmenin kapılarını açar.

Ö77: Asıl amacı temel dil becerilerini kazandırmaktır.

Tablo 24 “Eğlence” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Eğlence	1	10
Hayat	1	10
Huzur	1	10
İlginç	1	10
Kahvaltı	1	10
Kitap	1	20
Oyun	2	10
Şarkı	1	10
Tiyatro	1	10
Toplam	10	100

Tablo 24 incelendiğinde, “Eğlence” kategorisi altında toplam 9 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “eğlence, hayat, huzur, ilginç, kahvaltı, kitap, oyun, şarkı ve tiyatro” şeklindedir. En yüksek frekansa

sahip olan kitap kodu (f=2; %20) Türkçe dersinin keyifli ve ilgi çekici bir öğrenme süreci olarak algılandığını göstermektedir. Diğer kodların her biri f=1; %10 ile eşit düzeyde temsil edilmekte olup Türkçe dersinin farklı yönleriyle eğlenceli, rahatlatıcı ve ilgi uyandıran bir ders olarak değerlendirildiğini ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların dengeli bir dağılım gösterdiği ve Türkçe dersinin eğlence, ilgi ve haz boyutlarıyla ilişkilendirildiği anlaşılmaktadır.

Ö2: Hem onunla uğraşırken zorlanmaz hem de çalışırken zevk alır.

Ö40: Zor gelse de keyiflidir.

Tablo 25 “Gelişim” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Atletizm	1	6,25
Bahçıvan	1	6,25
Çiçek	1	6,25
Çocukluk	1	6,25
Kitap	1	6,25
Kişiliği anlamlandırmak	1	6,25
Orman	1	6,25
Örümcek	1	6,25
Silah	1	6,25
Şiir	1	6,25
Ufuk	1	6,25
Yağmur	1	12,5
Yol	2	12,5
Öğretim	2	6,25
Toplam	16	100

Tablo 25 incelendiğinde, “Gelişim” kategorisi altında toplam 14 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “atletizm, bahçıvan, çiçek, çocukluk, kitap, kişiliği anlamlandırmak, orman, örümcek, silah, şiir, ufuk, yağmur, yol ve öğretim” şeklindedir. En yüksek frekansa (f=2; %12,5) sahip olan yağmur, yol ve öğretim kodları Türkçe dersinin gelişimi destekleyen, yön veren ve öğretim süreciyle ilişkilendirilen bir alan olarak algılandığını göstermektedir. Diğer kodların her biri daha düşük düzeyde (f=1; %6,25) temsil edilmekte olup Türkçe dersinin bireysel gelişim, öğrenme süreci ve farklı yaşantılarla ilişkilendirildiğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların gelişim ve ilerleme kavramları etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe dersinin bireyin gelişimini destekleyen bir öğrenme alanı olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö58: Kişilik oluşumunda ve algı geliştirmede kelime hazinesi ve bilgisi gerekir.

Ö120: Türkçe dersi öğrencilere sadece dil öğretmez, iletişim becerilerini çok yönlü geliştirerek onları hayata hazırlar.

Tablo 26 “Hayat” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Hayat	24	92,4
Sihir	1	3,8

Su	1	3,8
Toplam	26	100

Tablo 26 incelendiğinde, “Hayat” kategorisi altında toplam 3 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “hayat, sihir ve su” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan hayat kodu (f=24; %92,4) Türkçe dersinin doğrudan yaşamın kendisiyle özdeşleştirildiğini ve katılımcıların büyük çoğunluğunun bu kavram etrafında yoğunlaştığını göstermektedir. Sihir ve su kodları ise oldukça düşük düzeyde (f=1; %3,8) temsil edilmekte olup Türkçe dersinin etkileyici ve yaşamsal yönlerine işaret eden tamamlayıcı metaforlar olarak değerlendirilmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde hayat kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe dersinin yaşamın merkezinde yer alan temel bir unsur olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö79: İçerisine ne bilgi atarsan at hayatın bir yerinde ilaç gibi gelecektir.

Ö119: Hayat içindeki değişim ve dönüşümleri bireysele indirger.

Tablo 27 “İletişim” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ağaç	1	12,5
Akarsu kaynağı	1	12,5
Ayna	1	12,5
İletişim	1	12,5
Kendini ifade	1	12,5
Köprü	2	25
Özgürlük	1	12,5
Toplam	8	100

Tablo 27 incelendiğinde “İletişim” kategorisi altında toplam 7 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ağaç, akarsu kaynağı, ayna, iletişim, kendini ifade, köprü ve özgürlük” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan köprü kodu (f=2; %25) Türkçe dersinin bireyler arasında bağ kuran ve iletişimi sağlayan temel bir unsur olarak algılandığını göstermektedir. Diğer kodların her biri eşit düzeyde (f=1; %12,5) temsil edilmekte olup Türkçe dersinin kendini ifade etme, iletişim kurma ve bireyler arasında etkileşim sağlama işlevleriyle ilişkilendirildiğini ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde köprü kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe dersinin iletişim kurma ve bağlantı oluşturma işlevinin ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Ö59: İnsanlar arasında iletişim kurar.

Ö76: Dilin zenginliklerini bilincine vararak duygu ve düşüncelerimizi ifade etmemizi sağlar.

Tablo 28 “Kültür” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ayna	1	6,25
Bayrak	1	6,25
Benlik koruyucu	1	6,25
Gelecek	1	6,25
Gelenek/görenek	1	6,25
Harita	1	6,25

Hazine	1	6,25
Karakter	2	12,5
Kaynak	1	6,25
Kültür	4	25
Millet	2	12,5
Toplam	16	100

Tablo 28 incelendiğinde “Kültür” kategorisi altında toplam 11 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ayna, bayrak, benlik koruyucu, gelecek, gelenek/görenek, harita, hazine, karakter, kaynak, kültür ve millet” şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan kültür kodu (f=4; %25) Türkçe dersinin doğrudan kültürel değerlerin taşıyıcısı ve aktarıcısı olarak algılandığını göstermektedir. Bunu karakter ve millet kodları (f=2; %12,5) takip etmekte olup bu durum Türkçe dersinin bireyin karakter gelişimi ve toplumsal aidiyetle ilişkilendirildiğini ortaya koymaktadır. Diğer kodların her biri daha düşük düzeyde (f=1; %6,25) temsil edilmekte olup Türkçe dersinin kültürel değerleri koruyan, yönlendiren ve geleceğe taşıyan bir yapı olarak algılandığını göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde kültür kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe dersinin kültürel kimliğin oluşumu ve aktarımında önemli bir rol üstlendiği anlaşılmaktadır.

Ö18: *Kişiliğimizi oluşturur.*

Ö123: *Kültürümüzü yansıtır.*

Tablo 29 “Rehber” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Araç	1	7,1
Güneş	1	7,1
Harita	1	7,1
Kılavuz	3	21,6
Liman	1	7,1
Otoyol	1	7,1
Pusula	1	7,1
Rehber	1	7,1
Işık	3	21,6
Yol	1	7,1
Toplam	14	100

Tablo 29 incelendiğinde “Rehber” kategorisi altında toplam 10 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “araç, güneş, harita, kılavuz, liman, otoyol, pusula, rehber, ışık ve yol” şeklindedir. En yüksek frekansa (f=3; %21,6) sahip olan kılavuz ve ışık kodları Türkçe dersinin yön gösteren ve aydınlatıcı bir işlev üstlendiğini göstermektedir. Diğer kodların her biri eşit düzeyde (f=1; %7,1) temsil edilmekte olup Türkçe dersinin bireyi yönlendiren, doğru yola ulaştıran ve süreç içinde rehberlik eden bir alan olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların kılavuz ve ışık kavramları etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe dersinin rehberlik ve yönlendirme işlevinin

ön plana çıktığı anlaşılmaktadır.

Ö44: *Bize rehberlik eder.*

Ö131: *Öğrencilere yol gösterir.*

Tablo 30 “Temel” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ana ders	1	4,8
Anahtar	1	4,8
Anne	1	4,8
Başlangıç	1	4,8
Bilgi kaynağı	1	4,8
Bina	1	4,8
Bütün	1	4,8
Ceviz içi	1	4,8
Dili öğrenme yeri	1	4,8
Işık	1	4,8
Kilit taşı	1	4,8
Lider	1	4,8
Olmazsa olmaz	1	4,8
Önem	1	4,8
Su	1	4,8
Temel	2	9,2
Yapboz	2	9,2
Yazı	1	4,8
Yemek	1	4,8
Toplam	21	100

Tablo 30 incelendiğinde, “Temel” kategorisi altında toplam 19 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ana ders, anahtar, anne, başlangıç, bilgi kaynağı, bina, bütün, ceviz içi, dili öğrenme yeri, ışık, kilit taşı, lider, olmazsa olmaz, önem, su, temel, yapboz, yazı ve yemek” şeklindedir. En yüksek frekansa (f=2; %9,2) sahip olan temel ve yapboz kodları Türkçe dersinin bütüncül yapıyı oluşturan ve parçaları bir araya getiren bir unsur olarak algılandığını göstermektedir. Diğer kodların her biri eşit düzeyde (f=1; %4,8) temsil edilmekte olup Türkçe dersinin öğrenmenin başlangıç noktası, yapı taşı ve vazgeçilmez bir unsur olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların dengeli bir dağılım gösterdiği ve Türkçe dersinin eğitim sürecinin temelini oluşturan merkezi bir ders olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö1: *Hepsi birbiriyle bağlantılı ve birbirini tamamlayan şeylerdir.*

Ö93: *Birey olunca topluma sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmenin anahtarıdır.*

Tablo 31 “Zenginlik” kategorisine ilişkin kodlar

KOD	f	%
Ağaç	1	8,3
Altın	1	8,3
Aşure	1	8,3
Belgesel	1	8,3
Deniz	5	41,9

Teacher Trainees' Metaphorical Perceptions of The Concepts of 'Turkish Teacher', 'Turkish' and 'Turkish Lesson'/ Karakoç, Z. & Yangil, M. K.

Evren	1	8,3
Hazine	1	8,3
Kütüphane	1	8,3
Toplam	12	100

Tablo 31 incelendiğinde, “Zenginlik” kategorisi altında toplam 8 kod bulunduğu görülmektedir. Bu kodlar “ağaç, altın, aşure, belgesel, deniz, evren, hazine ve kütüphane şeklindedir. En yüksek frekansa sahip olan deniz kodu (f=5; %41,9) Türkçe dersinin geniş, derin ve sınırsız bir zenginliğe sahip olduğu yönünde algılandığını göstermektedir. Diğer kodların her biri eşit düzeyde (f=1; %8,3) temsil edilmekte olup Türkçe dersinin farklı yönleriyle değerli, çeşitli ve kapsamlı bir içerik sunduğunu ortaya koymaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu kategori içinde metaforların büyük ölçüde deniz kavramı etrafında yoğunlaştığı ve Türkçe dersinin zengin, derin ve çok yönlü bir öğrenme alanı olarak algılandığı anlaşılmaktadır.

Ö69: Dallarında birçok kavram var.

Ö99: İçinde sayısız öğreti bulunur.

4. Metaforların demografik değişkenlere göre dağılımı

Bu başlıkta Türkçe öğretmeni, Türkçe ve Türkçe dersi kavramlarına ilişkin metaforların demografik değişkenlere göre dağılımına ilişkin veriler sunulmuştur.

4.1. “Türkçe öğretmeni” kavramına ilişkin metaforların demografik değişkenlere göre dağılımı

Tablo 32 “Türkçe öğretmeni” kavramına ilişkin metaforların demografik değişkenlere göre dağılımı

Demografik özellik		Aile	Bilgi	Geliş-tiri-ci	Hayat	Koruyuc-u	Kültür	Rehber	Rol model	Temel	Toplam
Cinsiyet	Erkek	3	5	1	4	0	1	18	1	4	37
	Kadın	9	19	6	7	2	4	47	4	2	100
Sınıf	1	7	4	3	4	1	1	7	2	3	32
	2	5	7	2	4	1	2	6	3	1	31
	3	0	8	1	2	0	0	29	0	0	40
	4	0	5	1	1	0	2	23	0	2	34
Mezun Olunan Lise Türü	Açık Öğretim Lisesi	0	0	0	1	0	0	2	0	0	3
	Anadolu Lisesi	11	18	6	9	0	5	50	4	4	107
	Anadolu Öğretmen	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1

	Lisesi										
	Fen Lisesi	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
	İmam Hatip Lisesi	1	3	0	1	1	0	5	1	1	13
	Meslek Lisesi	0	2	0	0	0	0	5	0	1	8
	Sosyal Bilimler Lisesi	0	0	1	0	0	0	2	0	0	3
Gelir Düzeyi	0-30.000 TL	0	7	0	5	0	2	19	2	1	36
	30.001-60.000 TL	6	12	3	4	2	2	28	2	2	61
	60.001-100.000 TL	6	4	2	1	0	1	15	1	2	32
	100.001 TL ve üzeri	0	1	2	1	0	0	3	0	1	8
Yaşanılan Yer	Büyükşehir	5	9	1	1	1	2	18	3	2	42
	Şehir	1	2	2	3	1	2	16	1	1	29
	İlçe	6	8	3	3	0	1	23	1	1	46
	Köy	0	5	1	4	0	0	8	0	2	20
Türkçe Öğretmenliğini İsteyerek Seçme Durumu	Evet	2	10	4	8	0	0	36	4	3	67
	Hayır	0	3	0	0	0	2	6	0	2	13
	Kısmen	10	11	3	3	2	3	23	1	1	57
Toplam		72	144	42	66	12	30	390	30	36	

Tablo 32’ye göre “Türkçe öğretmeni” kavramına ilişkin metafor kategorilerinin demografik değişkenlere göre dağılımı incelendiğinde tüm gruplarda rehber kategorisinin baskın olduğu görülmektedir. Cinsiyet, gelir düzeyi ve yaşanılan yer değişkenleri açısından dağılımların benzerlik gösterdiği ve bu grupların tamamında en yüksek frekansın rehber kategorisinde toplandığı belirlenmiştir. Sınıf düzeyi bakımından 1. sınıfta aile ve rehber kategorileri eşit düzeyde öne çıkarken 2. sınıfta bilgi kategorisinin, 3. ve 4. sınıflarda ise belirgin biçimde rehber kategorisinin yoğunlaştığı görülmektedir. Mezun olunan lise türüne göre çoğu grupta rehber kategorisinin baskın olduğu görülmektedir. Türkçe öğretmenliğini isteyerek seçme durumuna göre de tüm gruplarda rehber kategorisi en yüksek frekansa sahip olup bu yoğunluğun özellikle mesleği isteyerek seçenlerde daha belirgin olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak

Türkçe öğretmeni kavramına ilişkin metaforik algının demografik değişkenlere göre büyük ölçüde benzerlik göstererek rehber metaforu etrafında yoğunlaştığı söylenebilir.

a. Dil olarak “Türkçe” kavramına ilişkin metaforların demografik değişkenlere göre dağılımı

Tablo 33 “Türkçe” kavramına ilişkin metaforların demografik değişkenlere göre dağılımı

Demografik özellik											
		Değer	Doğa	Hayat	İletişim	Kimlik	Kültür	Rehber	Temel	Zenginlik	Toplam
Cinsiyet	Erkek	4	3	8	3	1	4	3	4	7	37
	Kadın	14	6	8	3	11	10	11	8	29	100
Sınıf	1	6	4	4	3	2	2	5	2	4	32
	2	4	1	3	0	3	3	3	2	12	31
	3	2	0	6	1	6	7	1	5	12	40
	4	6	4	3	2	1	2	5	3	8	34
Mezun Olunan Lise Türü	Açık Öğretim Lisesi	0	0	0	1	0	2	0	0	0	3
	Anadolu Lisesi	14	7	15	3	11	10	12	9	26	107
	Anadolu Öğretmen Lisesi	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	Fen Lisesi	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2
	İmam Hatip Lisesi	2	1	1	1	1	1	1	0	5	13
	Meslek Lisesi	1	0	0	1	0	0	0	2	4	8
	Sosyal Bilimler Lisesi	0	0	0	0	0	1	1	0	1	3
Gelir Düzeyi	0-30.000 TL	5	3	4	3	4	5	2	3	7	36
	30.001-60.000 TL	6	1	6	3	5	5	8	7	20	61
	60.001-100.000 TL	5	3	5	0	3	4	4	1	7	32
	100.001 TL ve üzeri	5	3	4	3	4	5	2	3	7	36
Yaşanılan Yer	Büyükşehir	4	0	10	2	1	4	5	4	12	42
	Şehir	6	2	1	1	4	1	2	2	10	29
	İlçe	6	2	2	2	5	7	7	5	10	46

Öğretmen Adaylarının “Türkçe Öğretmeni”, “Türkçe” ve “Türkçe Dersi” Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları / Karakoç, Z. & Yangil, M. K.

	Köy	2	5	3	1	2	2	0	1	4	20
Türkçe Öğretmenliğini İsteyerek Seçme Durumu	Evet	10	3	8	2	6	7	8	4	19	67
	Hayır	3	1	0	1	1	2	0	2	3	13
	Kısmen	5	5	8	3	5	5	6	6	14	57
Toplam		111	55	99	39	76	89	86	74	221	

Tablo 33 incelendiğinde “Türkçe” kavramına ilişkin metafor kategorilerinin demografik değişkenlere göre dağılımında belirli ortak eğilimlerin öne çıktığı görülmektedir. Cinsiyet değişkeninde erkeklerde hayat ve zenginlik, kadınlarda ise belirgin biçimde zenginlik kategorisi ön plana çıkmaktadır. Sınıf düzeyine göre 1. sınıfta değer ve rehber, 2. sınıfta zenginlik, 3. sınıfta kültür, hayat ve kimlik, 4. sınıfta ise zenginlik ve değer kategorilerinin öne çıktığı görülmektedir. Mezun olunan lise türünde Anadolu Lisesi mezunlarında zenginlik, hayat ve değer kategorileri belirginleşirken diğer lise türlerinde belirgin bir yığılma gözlenmemektedir. Gelir düzeyine göre özellikle orta gelir grubunda zenginlik kategorisinin öne çıktığı, diğer gruplarda ise dağılımın daha dengeli olduğu anlaşılmaktadır. Yaşanılan yer değişkeninde büyükşehir ve şehirlerde zenginlik, ilçede kültür ve rehber, köyde ise doğa kategorisinin öne çıktığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliğini isteyerek seçme durumuna göre tüm gruplarda zenginlik kategorisi baskın olup bu yoğunluğun özellikle isteyerek seçenlerde daha belirgin olduğu dikkat çekmektedir. Genel olarak Türkçe kavramına ilişkin metaforik algının zenginlik kategorisi etrafında yoğunlaştığı söylenebilir.

b. “Türkçe dersi” kavramına ilişkin metaforların demografik değişkenlere göre dağılımı

Tablo 34 “Türkçe dersi” kavramına ilişkin metaforların demografik değişkenlere göre dağılımı

Demografik özellik											
		Beceri	Eğlence	Gelişim	Hayat	İletişim	Kültür	Rehber	Temel	Zenginlik	Toplam
Cinsiyet	Erkek	5	3	2	7	1	1	6	9	3	37
	Kadın	9	7	14	19	7	15	8	12	9	100
Sınıf	1	3	4	5	5	2	3	3	5	2	32
	2	6	2	5	6	3	2	1	3	3	31
	3	3	2	3	7	2	6	6	6	5	40
	4	2	2	3	8	1	5	4	7	2	34
Mezun Olunan Lise Türü	Açık Öğretim Lisesi	1	0	0	0	0	0	0	1	1	3
	Anadolu Lisesi	12	9	13	20	5	14	10	17	7	107
	Anadolu Öğretmen Lisesi	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	Fen Lisesi	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2

	İmam Hatip Lisesi	1	1	2	2	1	2	2	2	0	13
	Meslek Lisesi	0	0	0	4	1	0	0	0	3	8
	Sosyal Bilimler Lisesi	0	0	1	0	0	0	2	0	0	3
Gelir Düzeyi	0-30.000 TL	4	3	4	6	2	5	5	3	4	36
	30.001-60.000 TL	6	4	6	11	6	8	2	11	7	61
	60.001-100.000 TL	2	3	5	7	0	3	6	5	1	32
	100.001 TL ve üzeri	2	0	1	2	0	0	1	2	0	8
Yaşanılan Yer	Büyükşehir	5	4	5	3	1	6	3	10	5	42
	Şehir	2	2	4	5	4	4	4	4	0	29
	İlçe	7	2	6	12	1	3	5	4	6	46
	Köy	0	2	1	6	2	3	2	3	1	20
Türkçe Öğretmenliğini isteyerek Seçme Durumu	Evet	4	5	11	15	3	10	5	9	5	67
	Hayır	2	0	1	2	1	3	0	2	2	13
	Kısmen	8	5	4	9	4	3	9	10	5	57
Toplam		84	60	96	156	48	96	84	126	72	

Tablo 34 incelendiğinde “Türkçe dersi” kavramına ilişkin metafor kategorilerinin demografik değişkenlere göre dağılımında genel olarak benzer bir örüntü sergilendiği görülmektedir. Cinsiyet değişkeninde erkeklerde daha çok temel ve hayat, kadınlarda ise hayat, kültür ve gelişim kategorilerinin öne çıktığı anlaşılmaktadır. Sınıf düzeyine göre tüm sınıflarda hayat kategorisinin baskın olduğu, üst sınıflarda buna ek olarak rehber ve temel kategorilerinin belirginleştiği görülmektedir. Mezun olunan lise türünde özellikle Anadolu Lisesi mezunlarında hayat, temel ve kültür kategorileri öne çıkarken diğer lise türlerinde belirgin bir yoğunlaşma gözlenmemektedir. Gelir düzeyine göre hayat kategorisinin tüm gruplarda ön plana çıktığı görülmektedir. Yaşanılan yer değişkeninde büyükşehirde temel; şehir, ilçe ve köyde ise yine hayat kategorisinin öne çıktığı görülmektedir. Türkçe öğretmenliğini isteyerek seçme durumuna göre de evet ve hayır gruplarında hayat kategorisinin, kısmen grubunda ise temel kategorisinin baskın olduğu dikkat çekmektedir. Genel olarak Türkçe dersi kavramına ilişkin metaforik algının hayat kategorisi etrafında yoğunlaştığı söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının “Türkçe öğretmeni”, “Türkçe” ve “Türkçe dersi” kavramlarına ilişkin metaforik algılarının belirli kategoriler etrafında

yoğunlaştığı ve bu kategorilerin her birinde öne çıkan kodlar aracılığıyla anlamlandırıldığı görülmektedir. Metaforların dağılımı incelendiğinde her üç kavram için de belirgin baskın kategorilerin bulunduğu, bununla birlikte demografik değişkenlere göre sınırlı farklılaşmaların ortaya çıktığı anlaşılmaktadır.

“Türkçe öğretmeni” kavramına ilişkin bulgular incelendiğinde erişilen kodların aile, bilgi, geliştirici, hayat, koruyucu, kültür, rehber, rol model ve temel olmak üzere 9 kategori altında toplandığı belirlenmiştir. Metaforların en yoğun biçimde rehber (f=65) kategorisinde toplandığı ve bu kategori içinde özellikle rehber (f=16), ışık (f=6), pusula (f=5) ve yol gösterici (f=5) kodlarının öne çıktığı görülmektedir. Rehberi takip eden bilgi (f=24) kategorisinde sözlük (f=7) ve kitap (f=4) kodları öne çıkarken bilgi kategorisini izleyen aile (f=12) kategorisinde ise anne (f=7) kodu dikkat çekmektedir. Demografik değişkenlere göre dağılım incelendiğinde cinsiyet (65), gelir düzeyi (f=65) ve yaşanılan yer (f=65) ve sınıf düzeyinde özellikle üçüncü (f=29) ve dördüncü (f=23) sınıflarda rehber kategorisinin belirginleştiği görülmektedir. Mezun olunan lise türüne göre Anadolu Liselerinde rehber (f=50) kategorisi öne çıkarken sınırlı örneklem içeren diğer gruplarda farklı kategorilerin ön plana çıktığı görülmektedir. Programı isteyerek seçme durumuna göre ise tüm gruplarda rehber (f=65) kategorisinin baskın olduğu ve bu yoğunluğun özellikle isteyerek seçenlerde (f=36) daha belirgin olduğu anlaşılmaktadır. Aydın ve Pehlivan (2010) tarafından gerçekleştirilen araştırmada öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin metaforik algıları incelenmiştir. Araştırma bulguları öğretmen adaylarının öğretmeni çoğunlukla bilgi kaynağı, üretici ve biçimlendirici bir unsur olarak algıladıklarını göstermektedir. Katılımcılar öğretmeni açıklamak için en sık güneş ve bahçıvan metaforlarını kullanmışlardır. Bulgular özellikle 1., 2. ve 3. sınıf öğretmen adaylarının öğretmeni en yoğun biçimde “bilgi kaynağı” kategorisi içinde değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır. Bu durum öğretmen adaylarının öğretmeni daha çok bilgiyi aktaran ve öğrenciyi şekillendiren bir otorite olarak algıladıklarını göstermektedir. Sarıkaya (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmada öğretmen adaylarının öğretmen kavramına yönelik metaforik algıları incelenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen metaforlar; bilgi kaynağı olarak öğretmen, motivasyon kaynağı olarak öğretmen, yol gösterici olarak öğretmen, fedakârlık örneği olarak öğretmen, yetiştirici ve geliştirici olarak öğretmen, lider olarak öğretmen, kişisel gelişim kaynağı olarak öğretmen, tedavi edici ve iyileştirici olarak öğretmen ve diğer kategorileri altında toplanmıştır. Katılımcıların öğretmeni açıklamak için sık olarak anne, güneş, baba, pusula ve su metaforlarını kullandıkları belirlenmiştir. Bulgular öğretmen adaylarının öğretmeni yalnızca bilgi aktaran bir kişi olarak değil, aynı zamanda rehberlik eden, öğrencinin gelişimini destekleyen, fedakârlık gösteren ve bireysel gelişime katkı sağlayan çok yönlü bir rol modeli olarak algıladıklarını ortaya koymaktadır. Bu durum öğretmen kavramının öğretmen adaylarının zihninde hem akademik hem de duygusal ve yönlendirici boyutları içeren kapsamlı bir anlam çerçevesine sahip olduğunu göstermektedir. Demirci ve Ermeýdan (2024) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ise “Türkçe öğretmeni” kavramına ilişkin metaforlar incelendiğinde ise öğretmenin yetiştirici, yönlendirici ve bilgi sağlayıcı bir unsur olarak konumlandırıldığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenini ağaç, anne, aile, sözlük ve komutan gibi metaforlarla ifade etmeleri öğretmenin hem bilgi aktaran hem de öğrencilerin gelişim süreçlerini destekleyen, yön veren ve koruyucu bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Keray Dinçel ve Yılmaz (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ise “Türkçe öğretmeni” kavramına ilişkin metaforlar incelendiğinde ise öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenini ağırlıklı olarak bilgi kaynağı, yol gösterici, biçimlendirici ve rehber bir figür olarak algıladıkları saptanmıştır. Bu doğrultuda öğretmenin yalnızca bilgi aktaran bir unsur olarak değil, öğrencilerin öğrenme sürecine yön veren, gelişimlerini destekleyen ve onları doğru yöne sevk eden bir rehber olarak konumlandırıldığı görülmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenine yükledikleri rolün bilişsel aktarımın ötesine geçerek pedagojik rehberlik ve gelişim odaklı bir işlev kazandığını ortaya

koymaktadır. Mevcut araştırma ile kıyaslandığında Türkçe öğretmeni kavramına yönelik algıların farklılık gösterdiği belirlenmektedir. Bu durum Türkçe öğretmenin yalnızca öğretim sürecini yöneten bir aktör değil, aynı zamanda öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal gelişimine katkı sağlayan çok yönlü bir rehber olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Söz konusu araştırmaların sonuçları ile mevcut araştırmanın sonuçları karşılaştırıldığında öğretmenin rehber olarak görülmesi ve bilgi kaynağı olarak yorumlanması metaforlarının uyduğu ve tüm araştırmalarda benzer sonuçlara erişildiği görülmektedir.

"Türkçe" kavramına ilişkin bulgulara kodların değer, doğa, hayat, iletişim, kimlik, kültür, rehber, temel ve zenginlik olmak üzere 9 kategori altında toplandığı görülmektedir. Metaforların en çok zenginlik (f=36) kategorisinde yoğunlaştığı ve bu kategoride hazine (f=7), derya deniz (f=6) ve okyanus (f=3) kodlarının öne çıktığı görülmektedir. Bulgular demografik değişkenlere göre incelendiğinde cinsiyet değişkeninde özellikle kadınlarda zenginlik (f=29) kategorisinin daha belirgin olduğu; sınıf düzeyine göre farklı kategorilerin öne çıkmakla birlikte genel olarak zenginlik (f=36), değer (f=18) ve hayat (f=16) kategorilerinin belirginleştiği görülmektedir. Mezun olunan lise türünde Anadolu Lisesi mezunlarında zenginlik (f=26) ve hayat (f=15) kategorilerinin öne çıktığı, diğer gruplarda ise belirgin bir yoğunlaşmanın olmadığı; gelir düzeyi değişkeninde özellikle 30.001-60.000 TL grubunda zenginlik (f=20) kategorisinin baskın olduğu anlaşılmaktadır. Yaşanılan yer değişkeninde büyükşehir (f=12) ve şehirlerde (f=10) zenginlik, ilçede (f=7) kültür ve rehber, köyde ise doğa (f=5) kategorisinin öne çıktığı; programı isteyerek seçme durumuna göre ise tüm gruplarda zenginlik (f=36) kategorisinin baskınlığını koruduğu görülmektedir. Aydın'ın (2011) çalışmasında öğretmen adaylarının Türkçe kavramına ilişkin ürettikleri metaforların başında su ve okyanus geldiği belirlenmiştir. Kategorisel incelemelerde öğretmen adaylarının Türkçeyi korunması ve geliştirilmesi gereken bir dil, yaşamsal bir gereksinim, ulusal kimlik göstergesi, tarihsel bir simge, canlı ve zengin bir dil, estetik bir dil, iletişim aracı ve değerli bir varlık olarak gördükleri tespit edilmiştir. Demirci ve Ermeýdan (2024) tarafından gerçekleştirilen araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının dil olarak Türkçe kavramına ilişkin metaforik algılarının büyük ölçüde zenginlik, değer ve yaşamla bütünleşmişlik temaları etrafında şekillendiği belirlenmiştir. Katılımcıların Türkçeyi elmas, hayat, sanat, gökkuşağı, ağaç, çiçek, bahçe ve orman gibi metaforlarla ifade etmeleri dilin estetik boyutunu, çok katmanlı anlam yapısını ve doğal yaşamla kurduğu güçlü bağı ortaya koymaktadır. Bu bulgular Türkçenin yalnızca bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda kültürel, sanatsal ve yaşamsal bir değer olarak algılandığını göstermektedir. Bu sonuçtan hareketle araştırmada zenginlik temasının öne çıkması mevcut araştırmanın zenginlik kategorisi ile öne çıkması ile eş güdüm göstermektedir. Pilav ve Elkatmış (2013) tarafından Türkçe ve sınıf öğretmenleriyle yürütülen araştırmada katılımcıların Türkçe diline ilişkin metaforik algıları incelenmiştir. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının metaforları dört temel kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler; "bir toplumu millet yapan bağlayıcı unsur olarak Türkçe", "iletişim aracı olarak Türkçe", "kurallı, etkileyici ve zengin yapısıyla Türkçe" ve "hayatımıza yön veren, kültürel aktarım aracı olarak Türkçe" şeklindedir. Elde edilen bulgular öğretmenlerin Türkçe dilini yalnızca bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda toplumsal birlikteliği sağlayan, kültürel değerlerin aktarımına aracılık eden ve bireylerin yaşamına yön veren temel bir unsur olarak algıladıklarını ortaya koymaktadır. Bu sonuç, dilin toplumsal ve kültürel işlevine yönelik güçlü bir farkındalığın öğretmenler arasında bulunduğunu göstermesi açısından dikkat çekicidir. Mevcut araştırma ile karşılaştırıldığında Pilav ve Elkatmış'ın (2013) araştırmalarında da zenginlik kategorisine yer verildiği ancak mevcut araştırmada bu kategorinin en yoğun seçim olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar dil olarak Türkçenin farklı oranlarda ifadeye kıyasla zenginlik kategorisi altında bulunduğu göstermektedir.

"Türkçe dersi" kavramına ilişkin bulgular incelendiğinde kodların beceri, eğlence, gelişim, hayat,

iletişim, kültür, rehber, temel ve zenginlik olmak üzere 9 kategoride toplandığı görülmektedir. Metaforların en yoğun biçimde hayat (f=26) kategorisinde toplandığı ve kategoride yer alan kodlar vasıtasıyla dersin yaşamla doğrudan ilişkilendirildiğini göstermektedir. Bununla birlikte temel (f=21), gelişim (f=16) ve beceri (f=14) kategorilerinin de belirgin olduğu görülmektedir. Veriler demografik değişkenlere göre incelendiğinde cinsiyet değişkeninde erkeklerde temel (f=9), kadınlarda hayat (f=19) ve kültür (f=15) kategorilerinin öne çıktığı; sınıf düzeyine göre tüm sınıflarda hayat (f=26) kategorisinin baskın olduğu görülmektedir. Mezun olunan lise türünde en büyük oran Anadolu Lisesi mezunlarında olup hayat (f=20), temel (f=17) ve kültür (f=14) kategorilerinin öne çıktığı; gelir düzeyine göre tüm gruplarda hayat (f=26) kategorisinin baskınlığını koruduğu; yaşanan yer değişkeninde büyükşehirde temel (f=10), ilçede (f=12) ve köyde (f=6) ise hayat kategorisinin belirgin olduğu görülmektedir. Programı isteyerek seçme durumuna göre ise tüm gruplarda hayat (f=26) kategorisinin baskınlığı dikkat çekmektedir. Keray Dinçel ve Yılmaz (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının “Türkçe dersi” kavramına ilişkin metaforik algılarının büyük ölçüde bilginin kaynağı, değerli bir unsur, hayatla ilişkili bir alan ve gelişimi destekleyen bir süreç etrafında toplandığı belirlenmiştir. Bu bağlamda Türkçe dersinin kütüphane, sözlük, ağaç ve roman gibi metaforlarla ifade edilmesi dersin bilgi üretme ve aktarma işlevinin öne çıktığını göstermektedir. Bununla birlikte dersin yapboz ve bulmaca gibi metaforlarla da temsil edilmesi Türkçe dersinin farklı bileşenlerin bir araya gelerek anlamlı bir bütün oluşturduğu yapılandırılmış bir süreç olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Bu bulgular Türkçe dersinin yalnızca dil becerilerinin kazandırıldığı bir alan değil, aynı zamanda bilişsel bütünlük ve anlam inşası süreci olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Mevcut araştırmada özellikle hayat kategorisinin öne çıkması ile Keray Dinçel ve Yılmaz’ın (2018) araştırmalarında hayatla ilişkili bir alan olarak Türkçe dersinin yorumlanması öğretmen adaylarının dersi hayat ile bütünlük biçimde algıladıkları fikrini ortaya çıkarmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde bu araştırmada öğretmen adaylarının “Türkçe öğretmeni” kavramını rehberlik, “Türkçe” kavramını zenginlik ve “Türkçe dersi” kavramını hayat ekseninde anlamlandırdıkları; bu üç kavramın sırasıyla yönlendirme, derinlik ve yaşamla ilişkilendirme boyutlarıyla öne çıktığı görülmektedir. Bu bulgular alanyazındaki diğer araştırmaların sonuçları ile de büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Metaforik algıların demografik değişkenlere göre incelenmesinde de sonuçların büyük ölçüde benzerlik gösterdiği, farklılaşmaların ise sınırlı ve daha çok belirli alt gruplarda ortaya çıktığı; genel olarak bilişsel, duyuşsal ve kültürel boyutları içeren bütüncül bir algı yapısının söz konusu olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Türkçe öğretmeni kavramına ilişkin metaforik algılarda rehberlik ve yönlendirme boyutunun öne çıkması doğrultusunda öğretmen eğitiminde rehberlik, iletişim ve öğrenci destekleme becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalara daha fazla yer verilmelidir.
- Dil olarak Türkçe kavramına ilişkin metaforik algılarda zenginlik, kültür ve kimlik boyutlarının belirgin olması nedeniyle öğretim süreçlerinde Türkçenin estetik, kültürel ve iletişimsel yönünü yansıtan içerik ve etkinlikler çeşitlendirilmelidir.
- Türkçe dersi kavramına ilişkin metaforik algılarda dersin yaşamla ilişkili, temel ve beceri geliştirici bir alan olarak öne çıkması doğrultusunda uygulamaya dayalı, günlük yaşamla ilişkilendirilmiş ve dört temel dil becerisini bütüncül geliştiren etkinliklere ağırlık verilmelidir.

- Metaforların demografik değişkenlere göre dağılımında bazı kategorilerde benzerlik, bazı kategorilerde ise farklılaşma görülmesi nedeniyle gelecekte farklı örneklem gruplarıyla karşılaştırmalı ve karma yöntem temelli araştırmalar yürütülmelidir.

Kaynakça /References

- Abrams, M. H. (1999). *A glossary of literary terms*. Harcourt Brace Collage Publisher.
- Al-Hasnawi, A. R. (2007). A cognitive approach to translating metaphors. *Translation Journal*, 11(3). https://www.researchgate.net/publication/288180841_A_Cognitive_Approach_to_Translating_Metaphorspdf
- Arslan, M. M., ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Millî Eğitim*, 35(171), 100–108. https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/171/171/8.pdf
- Aydın, İ. S. (2011). Türkçe kavramının metaforik algılanma biçimleri. *Folklor/Edebiyat*, 17(66), 173–187. <https://izlik.org/JA34DA38AS>
- Aydın, İ. S., ve Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmen adaylarının “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Turkish Studies*, 5(3), 818–842. <https://izlik.org/JA48XC35NH>
- Aykaç, N., ve Çelik, Ö. (2014). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının eğitim hizmetlerinin metaforik algılarının karşılanması. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 328–340. <https://bit.ly/3RxHEcZ>
- Aytaş, G. (2013). Yaratıcı dramının algısal öğrenmedeki rolü. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 101–106. <https://doi.org/10.16916/aded.16023>
- Azizoğlu, N. İ., ve Okur, A. (2018). Türkçe öğretmen adaylarının ekrandan okumalarına yönelik metaforik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (46), 1–21. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.334140>
- Bakan, İ., ve Kefe, İ. (2012). Kurumsal açıdan algı ve algı yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 19–34. <https://izlik.org/JA23KK46DX>
- Baki, Y., ve Karakuş, N. (2017). Öğretmen adaylarının yazmaya ilişkin algıları ve yazma sürecinde karşılaştıkları güçlükler: RTEÜ örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 573–593. <https://izlik.org/JA57CE36HW>
- Bozpolat, E. (2015). Türkçe öğretmen adaylarının dört temel dil becerisine ilişkin metaforik algıları. *Turkish Studies*, 10(11), 313. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8552>
- Budak, Y., ve Kula, S. S. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları. *Journal of Kırşehir Education Faculty*, 18(2), 311–329. <https://izlik.org/JA97WK45KY>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ceran, D. (2015). Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe ders kitaplarına ilişkin metaforları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 121–140. <https://doi.org/10.12780/uusbd.32891>
- Çağlayan, S., Korkmaz, M., ve Öktem, G. (2014). Sanatta görsel algının literatür açısından değerlendirilmesi. *Journal of Research in Education and Teaching*, 3(1), 160–173. <http://jret.org/FileUpload/ks281142/File/16.caglayan.pdf>
- Çoklar, A. N., ve Bağcı, H. (2009). Öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi kavramına yönelik geliştirmiş olduğu metaforlar. *Journal of Qafqaz University*, 28. <https://shortlink.uk/1ppW8>
- Deant-Read, C. H., and Szokolszky, A. (1993). Where do metaphors come from. *Metaphor and Symbolic Activity*, 8(3), 227–242. https://doi.org/10.1207/s15327868ms0803_8
- Demirci, M., ve Ermeýdan, Z. (2024). Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe, Türkçe öğretmeni ve Türkçe öğretmenliği okumaya dair metaforik algılarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 189–206. <https://doi.org/10.56677/mkuefder.1578262>
- Ekici, G. (2016). Öğretmen adaylarının “bilgisayar” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(3), 755–781. <https://doi.org/10.21547/jss.256704>
- Ekinci, N. (2018). Metafor ve Mantık. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (57), 159–174.

<https://izlik.org/JA78HS66TL>

- Erdağı Toksun, S. (2019). Türkçe öğretmeni adaylarının okuma kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 144-157. <https://doi.org/10.17556/erziefd.458006>
- Eroğlu, A. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının dijital hikâyeye yönelik metaforik algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (18), 49-60. <https://doi.org/10.29000/rumelide.705506>
- Göçer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının "kültür dil ilişkisi"ne yönelik metaforik algıları. *Turkish Studies*, 8(9), 253-263. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.5084>
- Gözler, A. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının Türk eğitim sistemi algıları: Bir metafor çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 1341-1356. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.02.007>
- Hançerlioğlu, O. (1982). *Felsefe sözlüğü*. Remzi Kitabevi.
- Karakuş, N., ve Kozçetin, K. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının okuma kavramına yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty*, (40), 387-404. <https://doi.org/10.17556/erziefd.458006>
- Kefi, S. (2015). Okulöncesi öğretmenlerinin oyun yoluyla inceleme gezilerinde bilimsel süreç becerilerini kullanma durumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 261-275. <http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/25.kefi.pdf>
- Keray Dinçel, B., ve Yılmaz, A. (2018). Ortaokul öğrencilerinin ve Türkçe öğretmeni adaylarının "Türkçe dersi" ve "Türkçe öğretmeni" kavramlarına ilişkin metaforları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(1), 243-276. <https://izlik.org/JA89PA53XT>
- Lakoff, G., ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil* (Çev. G. Y. Demir). Paradigma Yayınları.
- Lewin, S. R. (1993). Language, concepts, and worlds: Three domains of metaphor. In A. Ortony (Ed.), *Metaphor and thought* (pp. 113-134). Cambridge University Press.
- Marshall, J. (2010). Five ways to Integrate: Using strategies from contemporary art. *Art Education*, 63(3), 13-19. <https://doi.org/10.1080/00043125.2010.11519065>
- Morgan, G. (1988). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor (Images of Organization)*. MESS Yayınları.
- Perry, C., and Cooper, M. (2001). Metaphors are good mirrors: Reflecting on change for teacher educators. *Reflective Practice*, 2(1), 41-52. <https://doi.org/10.1080/14623940120035514>
- Pilav, S., ve Elkatmış, M. (2013). Öğretmen adaylarının Türkçe kavramına ilişkin metaforları. *Turkish Studies*, 8(4), 1207-1220. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.4635>
- Saban, A. (2005). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155. <https://izlik.org/JA63UB63DK>
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326. <https://izlik.org/JA63UB63DK>
- Sarıkaya, B. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin metaforik algıları. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 3(2), 1-16. <https://izlik.org/JA48XC35NH>
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Gazi Kitabevi.
- Şimşek, A., ve Kaplan, K. (2022). Türkçe öğretmenlerinin dilbilim kavramına yönelik metaforik algıları. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (9), 148-160. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1192798>
- Tiryaki, E. N., ve Demir, A. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerisine yönelik metaforik algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 18-27. <https://izlik.org/JA35PC23RS>

- Toksun, S. E. (2019). Türkçe öğretmeni adaylarının okuma kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 144–157. <https://doi.org/10.17556/erziefd.458006>
- Tompkins, G. E. (2002). *Language arts: Content and teaching strategies* (5th ed.). Merrill/Prentice Hall.
- Topçuoğlu Ünal, F., ve Tekin, M. T. (2013). Eleştirel yazmaya ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının metaforik algıları. *Electronic Turkish Studies*, 8(13), 1595-1606. <https://shortlink.uk/1uL54+>
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, H. Ç. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimine yönelik metaforik algıları. 21. *Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 10(30), 625–643. <https://izlik.org/JA86SF97NL>